

# Årsplaner for 8. klasse, Viby Friskole, 2023/24

Årsplan Viby Friskole 23/24

Fag: Engelsk

Lærer: CF

Klasse: 8

## Generelt om faget

I år fortsætter vi udbygningen af det engelske ordforråd gennem at lytte, læse, tale og skrive det. Vi træner den uforberedte samtale i hver time med opmærksomhed på ordforråd, udtale, intonation og formulering. Vi øver os i at bruge ordbogen og andre hjælpemidler. Der vil løbende være små grammatiske opgaver, samt små mundtlige og skriftlige oversættelsesopgaver, hvor vi dykker helt ned i de sproglige detaljer. Der vil også være 4-5 skriftlige opgaver, hvor fokus er på at udtrykke sig mere frit skriftligt. Og endelig vil der være et par mundtlige (Speaker's Corner) og dramatiserede (små rollespil) fremlæggelser for klassen i løbet af året, hvor eleverne selv vælger, hvad de vil undersøge og formidle for klassen.

Obs! Årsplanen er fyldt godt op med indhold, men vi når sikkert ikke det hele. Nogle emner eller aktiviteter vil vise sig at tage længere tid end forudset, spontane og aktuelle emner kan blive taget op, eller andre skoleaktiviteter kan komme til at ændre på forløbene. Nogle af de ting, vi evt. ikke når, vil så blive taget op til næste år, mens andre vil udgå.

Hvornår?	Hvad? Kompetenceområde	Hvordan og hvorfor? Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	Evaluering - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
August	<p data-bbox="501 496 633 523"><b>Postcards</b></p> <p data-bbox="501 579 801 651">Kompetenceopmråde: Skriftlig kommunikation</p> <p data-bbox="501 903 589 930"><b>Cicada</b></p> <p data-bbox="501 986 770 1098">Kompetenceområder: Mundtlig og skriftlig kommunikation</p>	<p data-bbox="934 552 1491 791">Året åbnes med en let skriftlig opgave, hvor eleverne trænes i at skrive om deres deres nære verden ved at skrive postkort til mig. Samtaleaktiviteter og fælles opsamling på ord og vendinger, som de har brug for, når de skal skrive et postkort.</p> <p data-bbox="934 922 1480 1118">Der arbejdes meget bredt med bogen med både lytning, samtale, læsning, skrivning og præsentation. Historien giver også indblik i konflikter ved kulturmøder og diskrimination generelt.</p> <p data-bbox="934 1169 1480 1409">Vi samtaler og fordøjer i fællesskab de kunstneriske udtryk i denne poetiske billedbog. Der argumenteres for synspunkter og drages paralleller til andre historiske begivenheder. Desuden får vi også opmærksomhed på den asiatiske indflydelse</p>	<p data-bbox="1727 448 1738 464">”</p> <p data-bbox="1516 571 1928 643">Eleverne får feedback i form af et svar på deres postkort til mig.</p> <p data-bbox="1516 978 1944 1209">Arbejdet med Cicada afsluttes med en foldebog, hvor eleverne kan vælge mellem nogle opgaver og i ret kort form skal gøre rede for mange væsentlige aspekter i historien.</p>

<p>September</p>	<p><b>Bend it like Beckham</b></p> <p>Kompetenceområde: Kultur og samfund</p>	<p>på Augstralien, da forfatteren er migrant og måske har en pointe med det i denne fortælling.</p> <p>Vi læser årets første roman, en ungdomsroman om glæden ved fodbold, men også om den indiske minoritet i London, der skal finde sine ben i den vestlige kultur</p> <p>Arbejdet foregår ved både fælles og individuel læsning og opgaveløsning, fx ved at stille spørgsmål til teksten. Vi slutter af med at se filmen, så lyde og miljø fremstår mere tydelige og forståelige.</p>	
	<p><b>From Great Britain to small Briatin</b></p> <p>Kompetenceområde: Kultur og samfund</p>	<p>Storbritannines indflydelse i verden skrumper i disse år. I dette forløb er der fokus på historie, kultur-og samfundsforhold. Der arbejdes mest mundtligt og med paropgaver. Emnet findes i engelskportalen <a href="http://engelsk.alinea.dk">engelsk.alinea.dk</a>.</p>	<p>Forløbet afrundes med, at eleverne i grupper fremlægger et lille foredrag om et selvvalgt emne, der står i forbindelse med materialet</p>
<p>Oktober</p>	<p><b>Tim Burton</b></p> <p>Kompetenceområde: Kultur og samfund</p> <p><b>British or American?</b></p>	<p>Vi oplever den kendte Tim Burtons univers gennem en kortfilm og et digt, som vi analyserer.</p>	<p>Emnet afsluttes med at skrive en filmanmeldelse.</p>

November	<p>Kompetenceområde: Skrivning med sprogligt fokus Engelsk som adgang til verden</p> <p><b>The lives of slaves in America</b></p> <p>Kompetenceområde: Kultur og samfund</p> <p><b>Black lives matter</b></p> <p>Kompetenceområde: Kultur og samfund</p>	<p>Som overgang til det næste emne om USA, skærpes den sproglig opmærksomhed vedr. forskellene på britisk og amerikansk betydning, udtale og stavemåde. Emnet er på <a href="http://engelsk.alinea.dk">engelsk.alinea.dk</a>.</p> <p>Slaveri har eksisteret altid og findes stadig. Amerikas slavefortid bliver ved med at være et aktuelt emne i USA, så vi dykker kort ned i dets historie. Kendskabet er en forudsætning for at forstå det amerikanske samfund. Vi synger nogle af slavernes kendte sange.</p> <p>Vi trækker trådene op til nutiden med et kort blik på Black Lives Matter-bevægelsen. Uddrag af emnet, som findes på <a href="http://engelsk.alinea.dk">engelsk.alinea.dk</a>.</p>	<p>Efter endt læsning og diskussioner, udarbejdes en tidslinje.</p> <p>Efter endt læsning, udføres et debatpanel som rollespil eller en tale for klassen.</p>
December	<p><b>Hidden Figures – a picture book</b></p> <p>Kompetenceområder: Mundtlig kommunikation og Kultur og samfund</p>	<p>En historie om den første månelanding, om kendte og mindre kendte figurer i den fortælling. I arbejdet med lystning, læsning og skrivning indgår at lave en podcast eller et rollespil, som præsenteres for klassen</p>	<p>Eleverne laver små fremlæggelser om personerne i bogen eller om de astronauter, der blev de første mennesker på månen.</p>

<p>Januar - februar Uge 4, 5 + 7</p>	<p><b>Ireland</b></p> <p><b>Far and away - film</b></p> <p>Kompetenceområde: Kultur og samfund</p>	<p>Indblik i irsk kultur og historie gennem forskellige fakta- og fiktionstekster (Destination Ireland, tv-udsendelse om Sinhed O'connor), sange og digte. Emnet afsluttes med at se filmen Far and away.</p>	<p>Der afsluttes med at lave en fact file om kendte amerikanere/brands.</p>
<p>Februar - marts Uge 9 + 10</p>	<p><b>Curious?</b></p>	<p>Om menneskets og vores egen nygerrighed. Historier om unge opfindere og vigtige opfindelser gennem tiden. Et emne i engelsk.alinea.dk</p> <p>Ud fra et oplæg om et aktuelt emne bygges historier eller fortolkninger med Lego Story Starter.</p>	
<p>April</p>	<p><b>The Wild West</b></p>	<p>Vi vender tilbage til USA's historie, denne gang med fokus på amerikanske ikoner i det vilde vesten. Vi kommer også omkring amerikanske brands, der er kendt i hele verden.</p>	
<p>Maj og juni</p>	<p><b>The Hate U give</b> <b>The Yellow Line</b> <b>Looking for Alaska</b> <b>Snow or Sugar</b></p>		

	Kompetenceområder: Skriftlig kommunikation	Der vælges en eller flere af romanerne, som læses parvis eller alene, med opklarende opgaver undervejs.	Der afsluttes med at lave en book review af den valgte bog.
--	---	---	---

## Årsplan Viby Friskole 23/24

Fag: Fysik/kemi

Lærer: SHB

Klasse: 8. klasse

Generelt om faget			
Hele skoleåret ligger der to lektioner hver tirsdag, medmindre der er anderledes dage eller uger.			
Hvornår? Tidspunkt	Hvad? Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	Hvordan og hvorfor? Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer  OBS! Her skal det fremgå, hvad eleverne skal lære og hvordan de skal lære det – man formulerer så at sige målene ind i organiseringen smelter sammen	Evaluering - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal  OBS! Målene fremgår af "Hvordan"

Uge 33-34	<p style="text-align: center;"><i>Magnetisme</i></p> <p>Undersøgelse</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Undersøgelse i naturfag</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> </ul> <p>Modellering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Modellering i naturfag</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> </ul> <p>Perspektivering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Perspektivering i naturfag</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> </ul> <p>Kommunikation</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Formidling</li> <li>- Ordkendskab</li> <li>- Fagliglæsning</li> </ul>	<p>Undervisningen tager udgangspunkt i kapitlet 'Magnetisme' fra Kosmos B, og de dertilhørende forsøg.</p> <p>Vi skal arbejde med:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Nord- og sydpol</li> <li>- Magnetiske metaller</li> <li>- Magnetfelter</li> <li>- Elektromagneter</li> <li>- Anvendelse af magneter</li> </ul> <p>Eleverne skal kunne udføre relevante forsøg.</p> <p>Eleverne skal kunne aflæse relevante modeller.</p> <p>Eleverne skal kunne perspektivere til deres hverdag/omverden.</p> <p>Eleverne skal kende og kunne bruge relevante fagbegreber.</p>	<p>Sidst i forløbet vil vi arbejde med kapitlets 'Forstår du?' og 'Kan du huske?'</p> <p>Evt. fysikkemi.tjek.net</p>
-----------	--	--	--

<p><b>Hvornår?</b> Tidspunkt</p>	<p><b>Hvad?</b> Kompetenceområde</p> <p>Færdigheds- og vidensområde(r)</p>	<p><b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer</p>	<p><b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal</p>
--------------------------------------	--	--	--

<p>Uge 35-40</p>	<p style="text-align: center;"><i>Syrer og baser</i></p> <p>Undersøgelse</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Undersøgelse i naturfag</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> </ul> <p>Modellering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Modellering i naturfag</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> </ul> <p>Perspektivering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Perspektivering i naturfag</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> </ul> <p>Kommunikation</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Formidling</li> <li>- Ordkendskab</li> <li>- Fagliglæsning</li> </ul>	<p>Undervisningen tager udgangs punkt i kapitlet 'Syrer og baser' fra Kosmos B, og de dertilhørende forsøg.</p> <p>Vi skal arbejde med:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Syrer og baser, deres kemiske opbygning og egenskaber</li> <li>- pH-Skalaen</li> <li>- Neutralisation</li> <li>- Ioner</li> </ul> <p>Eleverne skal udføre relevante forsøg og arbejde med bl.a. Bohrs atommodel.</p>	<p>Under diverse forsøg, skal eleverne fortælle om opsætningen, udførelsen og teorien bag.</p> <p>Sidst i forløbet vil vi arbejde med kapitlets 'Forstår du?' og 'Kan du huske?'</p>
------------------	--	---	--

Uge 36: OFE-dag

Uge 38: Skills

Uge 41: Performanceuge

Uge 42: Efterårsferie



<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 43-47	<p style="text-align: center;"><i>We Grow</i></p> <p>Undersøgelse</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Undersøgelse i naturfag</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> <li>- Produktion og teknologi</li> </ul> <p>Modellering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Modellering i naturfag</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> <li>- Produktion og teknologi</li> </ul> <p>Perspektivering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Perspektivering i naturfag</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> <li>- Produktion og teknologi</li> </ul>	<p>Vi har bestilt et Life-forløb, der hedder "We grow". I dette forløb skal eleverne arbejde med udfordringen at brødføde en voksende verdensbefolkning på en bæredygtig måde. Der lægges særligt vægt på, hvordan man kan bruge mikroorganismer og sensorer til at få et større høstudbytte.</p> <p>Vi bruger hjemmesiden My:life hele vejen igennem forløbet. Her vil både fagtekster, forsøg, illustrative film mv. være tilgængelige.</p> <p>Mål:</p> <p>Eleven kan undersøge mikroorganismers betydning for planter vækst.</p>	I 'We Grow'-materialet er der en evaluering.

	<p>Kommunikation</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Formidling</li> <li>- Argumentation</li> <li>- Ordkendskab</li> <li>- Fagliglæsning</li> </ul>	<p>Eleven kan undersøge sensorteknologiens potentiale i fødevareproduktion.</p> <p>Eleven kan bruge fagord til at beskrive, hvordan mikroorganismer og sensorteknologi kan bruges i fødevareproduktion.</p> <p>Eleven kan diskutere udfordringer og løsninger for verdens fødevareproduktion.</p> <p>Eleven kan bruge modeller til at beskrive faktorer, der er relevante for verdens fødevareproduktion.</p> <p>På selve laboratoriedagen: Eleven kan eksperimentere med en variabel, der har betydning for E. colibakteriers vækst.</p> <p>Eleven kan perspektivere brug af sensorteknologi i landbruget.</p> <p>Eleven kan anvende et mikroskop og en stereolup til at undersøge mikroorganismer.</p>	
--	--	--	--

Uge 46: Fagdag

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 48-50	<p><i>FFF: Produktion med bæredygtig udnyttelse af naturgrundlaget</i></p> <p>Undersøgelse</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Undersøgelse i naturfag</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> <li>- Produktion og teknologi</li> </ul> <p>Modellering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Modellering i naturfag</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> <li>- Produktion og teknologi</li> </ul> <p>Perspektivering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Perspektivering i naturfag</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> <li>- Produktion og teknologi</li> </ul> <p>Kommunikation</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Formidling</li> <li>- Argumentation</li> </ul>	<p>Emnet for FFF-forløbet er: Produktion med bæredygtig udnyttelse af naturgrundlaget.</p> <p>Der udarbejdes en særskilt plan med retningslinjer og mål for dette forløb. Men vi ved på forhånd, at Lærerne inddeler klassen i grupper af ca. 3 personer. Hver gruppe skal finde et interessant underemne, som de formulerer en problemstilling til.</p> <p>Grupperne sætter sig grundigt ind i deres underemne, og skal herefter formulere arbejdsspørgsmål, som kan være med til at belyse deres problemstilling, så de nærmer sig en besvarelse heraf. Ligeledes skal de udføre en undersøgelse eller et forsøg, som kan være med til at belyse problemstillingen.</p> <p>Mål:</p> <p>Eleven kan undersøge forskellige varers vej fra råstof til forbruger.</p>	<p>Alle grupper afleverer en skriftlig aflevering, som alle lærerne giver feedback på.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ordkendskab</li> <li>- Fagliglæsning</li> </ul>	<p>Eleven kan vurdere, hvor stor en miljøbelastning produktion og salg af forskellige varer medfører.</p> <p>Eleven kan perspektivere sin viden om og erfaring med bæredygtighed til lokalsamfundet, regionen, hele landet og resten af verden.</p> <p>Eleven kan vælge modeller efter formål.</p> <p>Eleven har viden om aktuelle problemstillinger med naturfagligt indhold.</p> <p>Eleven har viden om interesseudsætninger knyttet til bæredygtig udvikling.</p>	
--	--	--	--

Uge 51-52: Juleferie

Uge 1-2: Projekt

Uge 3: Vinterlejrskole

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 4-7	<p style="text-align: center;"><i>Energi</i></p> <p>Undersøgelse</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Undersøgelse i naturfag</li> <li>- Energiomsætning</li> </ul> <p>Modellering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Modellering i naturfag</li> <li>- Energiomsætning</li> </ul> <p>Perspektivering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Perspektivering i naturfag</li> <li>- Energiomsætning</li> </ul> <p>Kommunikation</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Formidling</li> <li>- Argumentation</li> <li>- Ordkendskab</li> <li>- Fagliglæsning</li> </ul>	<p>Undervisningen tager udgangspunkt i kapitlet 'Energi' fra Kosmos B, og de dertilhørende forsøg.</p> <p>Vi skal arbejde med:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Energiformer</li> <li>- Energibevarelse</li> <li>- Energiomdannelse</li> <li>- Energiforbrug</li> <li>-</li> </ul> <p>Eleverne skal kunne udføre relevante forsøg.</p> <p>Eleverne skal kunne aflæse relevante modeller.</p> <p>Eleverne skal kunne perspektivere til deres hverdag/omverden.</p> <p>Eleverne skal kende og kunne bruge relevante fagbegreber.</p>	<p>Sidst i forløbet vil vi arbejde med kapitlets 'Forstår du?' og 'Kan du huske?'</p> <p>Evt. fysikkemi.tjek.net</p>

Uge 6: Minisamfund

Uge 8: Vinterferie

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 9-14	<p style="text-align: center;"><i>Global miljøkemi</i></p> <p>Undersøgelse</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Undersøgelse i naturfag</li> <li>- Energiomsætning</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> </ul> <p>Modellering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Modellering i naturfag</li> <li>- Energiomsætning</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> </ul> <p>Perspektivering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Perspektivering i naturfag</li> <li>- Energiomsætning</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> </ul> <p>Kommunikation</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Formidling</li> <li>- Argumentation</li> <li>- Ordkendskab</li> <li>- Fagliglæsning</li> </ul>	<p>Undervisningen tager udgangspunkt i kapitlet 'Global miljøkemi' fra Kosmos B.</p> <p>Vi skal arbejde med:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Fossile brændstoffer og biogas</li> <li>- Carbon-fredsløbet</li> <li>- Luftforurening</li> <li>- Ozon – ozonlaget</li> <li>- Drivhuseffekten og klimaforandringer</li> </ul> <p>Eleverne skal kende relevante reaktionsligninger.</p> <p>Eleverne skal kunne perspektivere til deres omverden.</p> <p>Eleverne skal udfører relevante forsøg.</p>	<p>Under diverse forsøg, skal eleverne fortælle om opsætningen, udførslen og teorien bag.</p> <p>Sidst i forløbet vil vi arbejde med kapitlets 'Forstår du?' og 'Kan du huske?'</p>

Uge 11: Terminsprøver

Uge 12: Historieuge

Uge 13: Påskeferie

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluerings</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 15-17	<i>FFF: Den enkelte og samfundets udledning af stoffer</i>  Undersøgelse - Undersøgelse i naturfag - Energiomsætning - Stof og stoffkredsløb  Modellering - Modellering i naturfag - Energiomsætning - Stof og stoffkredsløb  Perspektivering - Perspektivering i naturfag - Energiomsætning - Stof og stoffkredsløb  Kommunikation	FFF-forløb med overemnet: Den enkelte og samfundets udledning af stoffer.  Der arbejdes tværfagligt mellem biologi, geografi og fysik/kemi.  Eleverne arbejder med en til dels lærerformuleret problemstilling i grupper. Lærerne vejleder.  Eleverne laver arbejdsspørgsmål og har denne gang særligt fokus på undersøgelseskompetencen. Forløbet munder ud i en fremlæggelse af deres undersøgelser, og hvordan det/de kan være med til at besvare problemstillingen.  Der bliver fokus på at bruge den naturvidenskabelige arbejdsmetode.	Mundtlige fremlæggelser.

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Formidling</li> <li>- Argumentation</li> <li>- Ordkendskab</li> <li>- Fagliglæsning</li> </ul>	<p>Mål:</p> <p>Eleven kan planlægge/designe egne undersøgelser.</p> <p>Eleven kan opstille velbegrundede hypoteser.</p> <p>Eleven kan finde materialer og udføre sine eksperimenterende undersøgelser forsvarligt.</p> <p>Eleven kan indtænke variable og/eller medtage kontrolforsøg.</p> <p>Eleven kan indsamle og vurdere data fra egne undersøgelser herunder systematisk registrering af observationer.</p> <p>Eleven kan finde og beskrive fejlkilder.</p> <p>Eleven kan sammenligne med andre lignende forsøg, vurdere egne hypoteser og bruge konklusionen i sit arbejde med problemstillingen.</p> <p>Eleven kan mundtligt udtrykke sig præcist og nuanceret ved brug af fagord og begreber</p>	
--	---	--	--



<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 18-21	<p style="text-align: center;"><i>Lys og lyd</i></p> <p>Undersøgelse</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Undersøgelse i naturfag</li> <li>- Energiomsætning</li> <li>- Partikler, bølger og stråling</li> </ul> <p>Modellering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Modellering i naturfag</li> <li>- Energiomsætning</li> <li>- Partikler, bølger og stråling</li> </ul> <p>Perspektivering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Perspektivering i naturfag</li> <li>- Energiomsætning</li> <li>- Partikler, bølger og stråling</li> <li>-</li> </ul> <p>Kommunikation</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Formidling</li> <li>- Argumentation</li> </ul>	<p>Undervisningen tager udgangspunkt i kapitlet 'Lyd og lys' fra Kosmos B, og de dertilhørende forsøg.</p> <p>Vi skal arbejde med:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Længde- og tværbølger</li> <li>- Det elektromagnetiske spektrum</li> <li>- Bølgeegenskaber</li> <li>- Brydning af lys</li> <li>- Anvendelse af lys og lyd</li> <li>- Bølgekar</li> </ul> <p>Eleverne skal kunne udføre relevante forsøg.</p> <p>Eleverne skal kunne aflæse relevante modeller.</p> <p>Eleverne skal kunne perspektivere til deres hverdag/omverden.</p> <p>Eleverne skal kende og kunne bruge relevante fagbegreber.</p>	<p>Under diverse forsøg, skal eleverne fortælle om opsætningen, udførelsen og teorien bag.</p> <p>Sidst i forløbet vil vi arbejde med kapitlets 'Forstår du?' og 'Kan du huske?'</p>

	<ul style="list-style-type: none"><li>- Ordkendskab</li><li>- Fagliglæsning</li></ul>		
--	---	--	--

Uge 22: Tyskland

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 23-25	<p style="text-align: center;"><i>Metaller og ioner</i></p> <p>Undersøgelse</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Undersøgelse i naturfag</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> </ul> <p>Modellering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Modellering i naturfag</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> </ul> <p>Perspektivering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Perspektivering i naturfag</li> <li>- Stof og stofkredsløb</li> </ul> <p>Kommunikation</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Formidling</li> <li>- Argumentation</li> <li>- Ordkendskab</li> <li>- Fagliglæsning</li> </ul>	<p>Undervisningen tager udgangspunkt i kapitlet 'Metaller og ioner' fra Kosmos B, og de dertilhørende forsøg.</p> <p>Vi skal arbejde med:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Metalegenskaber</li> <li>- Det periodiske system</li> <li>- Let- og tungmetaller</li> <li>- Ædle og uædle metaller</li> <li>- Ioner</li> <li>- Flammefarver</li> </ul> <p>Eleverne skal kunne udføre relevante forsøg.</p> <p>Eleverne skal kunne aflæse relevante modeller. Her ibland Bohrs atommodel.</p> <p>Eleverne skal kunne perspektivere til deres hverdag/omverden.</p> <p>Eleverne skal kende og kunne bruge relevante fagbegreber.</p>	<p>Under diverse forsøg, skal eleverne fortælle om opsætningen, udførelsen og teorien bag.</p> <p>Sidst i forløbet vil vi arbejde med kapitlets 'Forstår du?' og 'Kan du huske?'</p>

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 26	<i>Luftrakter</i>  Undersøgelse - Undersøgelse i naturfag	Som det sidste på skoleåret skal eleverne konkurrere om hvem der kan lave den bedste luftraket.  Undervisningen tager udgangspunkt i følgende materiale: <a href="https://testoteket.dk/aktivitet/luftraket/">https://testoteket.dk/aktivitet/luftraket/</a>	Afsluttende taler vi om hvad der fungerer, hvad der ikke fungerer og hvorfor.

## Årsplan Viby Friskole 23/24

**Fag:** Geografi

**Lærer:** Al

**Klasse:** 8. klasse

### Generelt om faget

#### Årets organisering

I første halvår vil der kun være en times geografi om ugen. Fra uge 4, når vi skifter skema, vil der være to geografitimer om ugen, hvilket også giver os bedre tid til forsøg og fordybelse.

#### Ordforklaring

FFF betyder forløb med **fællesfaglige fokusområder**. Disse tværfaglige forløb er Ministerielt bestemt. Der skal laves 6 FFF-forløb i udskoling, hvor af de fire af dem skal indgå som udtræk til afgangsprøven i 9. klasse. Vi laver to forløb hvert skoleår.

### Bøger og materialer

Undervisningsportaler som vi abonnerer på og/eller anvender i årets arbejde:

[www.geografifaget.dk](http://www.geografifaget.dk) (Da Clio er fusioneret med Alinea, vil vi stille og roligt overgå til Alineas portal i stedet)

<https://geografi.fagportal.alinea.dk/>

[www.geografi.tjek.net](http://www.geografi.tjek.net)

<https://faellesfagligt.xplore.dk/7-9>

[www.skoletube.dk](http://www.skoletube.dk)

Eleverne kan altid benytte disse sider til deres hjemmearbejde. Uanset om det er en opgave givet på skolen, eller noget eleven på eget initiativ gerne vil øve sig på.

Udleveret materiale i undervisningen vil ved sygdom blive påført navn og lagt i elevens kasse. Eleverne skal selv sørge for at følge op på dette ved fravær.

Det forventes, at eleverne selv holder sig ajour med aktuelle lektier på Viggo (bemærk både kalenderen med generel introduktion til timen samt "lektiebogen"). Her vil det også fremgå, hvis der skal medbringes noget særligt til den enkelte time.

Vær opmærksom på, at eleverne ALTID skal medbringe en opladt og brugbar computer i undervisningen samt et fyldt penalhus (minimum: blyant, viskelæder, kuglepen, lineal og blyantspidser).

Forældre er altid velkomne til at melde sig, hvis de kan bidrage med noget fagligt, til de emner vi arbejder med ☺

Der tages forbehold for ændringer

Annette Jul Larsen / august 2023

Hvornår? Tidspunkt	Hvad? Kompetenceområde Færdigheds- og vidensområde(r)	Hvordan og hvorfor? Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	Evaluerings - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
-----------------------	--	--	--

<p>Uge 32-40</p> <p>(AI fraværende i uge 38 grundet lejrskole)</p>	<p>Modellering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Naturgrundlag og levevilkår</li> </ul> <p>Perspektivering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Jordkloden og dens klima</li> <li>- Globalisering</li> </ul> <p>Undersøgelse</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Globalisering</li> </ul>	<p><b>Kulstof/carbon</b></p> <p>Vi arbejder med dannelsen af kul, olie og gas. Der vil være læreroplæg som suppleres med små animationsvideoer fra Økolariet og så inddrages forskellige modeller</p> <p>I den forbindelse gennemgår vi også kulstoffets kredsløb (også kaldet Carbons kredsløb) og repeterer respirationsprocessen og fotosyntesen. Vi kigger nærmere på, hvordan der kan skabes balance i kredsløbet og alle læser tekst på Clio "dannelsen af olie og gas" og ser animationsfilmen fra Energimuseet "CO2, kul og ilt i balance"</p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Eleven har viden om råstoffers dannelse.</li> <li>- Eleven kan med modeller forklare dannelsen af kul og olie</li> <li>- Eleven har viden om problematikker knyttet til kulstoffets kredsløb</li> </ul> <p><b>Bæredygtig produktion</b></p> <p>Bagefter fokuserer vi mere på moderne bæredygtig produktion, som oplæg til det senere FFF-forløb. Eleverne præsenteres for 2-3 forskellige artikler, der omhandler helt nye initiativer i Danmark.</p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Eleven har viden om produktionskæder</li> <li>- Eleven har viden om begrebet bæredygtighed</li> <li>- Eleven kan diskutere handlemuligheder for udvikling af et bæredygtigt samfund</li> </ul>	<p><b>Nedenstående gælder for hele året:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Opsamling i klassen</li> <li>- Trænings- og testopgaver på <a href="https://geografi.tjek.net/">https://geografi.tjek.net/</a></li> <li>- makkersnak hvor ens viden afprøves</li> <li>- Fremlæggelse</li> <li>- Mundtlig feedback</li> </ul>
--	---	---	--

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 43 – 47  Fagdag d. 14.11.2023	Undersøgelse - Celler, mikrobiologi og bioteknologi.  Kommunikation - Ordkendskab - argumentation  Modellering - modellering i naturfag	<p><b>LIFE-Forløb We grow</b></p> <p>Vi har bestilt et Life-forløb, der hedder "We grow". I dette forløb skal eleverne arbejde med udfordringen at brødføde en voksende verdensbefolkning på en bæredygtig måde. Der lægges særligt vægt på, hvordan man kan bruge mikroorganismer og sensorer til at få et større høstudbytte.</p> <p>Vi bruger hjemmesiden My:life hele vejen igennem forløbet. Her vil både fagtekster, forskning, illustrative film mv. være tilgængelige.</p> <p>Forløbet sluttet af med et besøg i My Lifes laboratorie. Lab-forløbet ligger den d.14.11.23 (Uge 46)</p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Eleven kan undersøge mikroorganismers betydning for planter vækst.</li> <li>• Eleven kan undersøge sensorteknologiens potentiale i fødevareproduktion.</li> <li>• Eleven kan bruge fagord til at beskrive, hvordan mikroorganismer og sensorteknologi kan bruges i fødevareproduktion.</li> <li>• Eleven kan diskutere udfordringer og løsninger for verdens fødevareproduktion.</li> <li>• Eleven kan bruge modeller, til at beskrive faktorer der er relevante for verdens fødevareproduktion.</li> </ul> <p>Mål på selve laboratedagen:</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Eleven kan eksperimentere med en variabel, der har betydning for E. colibakteriers vækst.</li> </ul> <p>Eleven kan perspektivere brug af sensorteknologi i landbruget.</p> <p>Eleven kan anvende et mikroskop og en stereolup til at undersøge mikroorganismer.</p>	
--	--	--	--

Hvornår? Tidspunkt	Hvad? Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	Hvordan og hvorfor? Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	Evaluering - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 48-50	Alle kompetenceområder kommer i brug	<p><b>FFF- forløb: Produktion med bæredygtig udnyttelse af naturgrundlaget</b></p> <p>Der udarbejdes en særskilt plan med retningslinjer og mål for dette forløb. Men vi ved på forhånd, at Lærerne inddeler klassen i grupper af ca. 3 personer. Hver gruppe skal finde et interessant underemne, som de formulerer en problemstilling til.</p> <p>Grupperne sætter sig grundigt ind i deres underemne, og skal herefter formulere arbejdsspørgsmål, som kan være med til at belyse deres problemstilling, så de nærmer sig en besvarelse heraf. Ligeledes skal de udføre en undersøgelse eller et forsøg, som kan være med til at belyse problemstillingen.</p> <p>Fokus bliver primært lagt på dokumentation af et forsøg og at lave en skriftlig synopsis.</p> <p>Alle grupper afleverer en skriftlig aflevering, som alle lærerne giver feedback på.</p>	Skriftlig synopsis til aflevering. Mundtlig respons fra en af lærerne.



		<p>Som optakt til forløbet skal alle have læst kapitlet "Fremtidens bæredygtige produktion" i "Xplore på tværs". Vi har bogen tilgængelig online her: <a href="https://faellesfagligt.xplore.dk/7-9">https://faellesfagligt.xplore.dk/7-9</a></p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Eleven kan undersøge forskellige varers vej fra råstof til forbruger.</li> <li>• Eleven kan vurdere, hvor stor en miljøbelastning produktion og salg af forskellige varer medfører.</li> <li>• Eleven kan perspektivere sin viden om og erfaring med bæredygtighed til lokalsamfundet, regionen, hele landet og resten af verden.</li> <li>• Eleven kan vælge modeller efter formål.</li> <li>• Eleven har viden om aktuelle problemstillinger med naturfagligt indhold.</li> <li>• Eleven har viden om interesseudsættninger knyttet til bæredygtig udvikling.</li> </ul>	
--	--	---	--

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
------------------------------	--	---	--

<p>Uge 4, 5 7 og 9</p>	<p>Modellering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Naturgrundlag og levevilkår</li> </ul> <p>Perspektivering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Jordkloden og dens klima</li> </ul>	<p><b>Råstoffer</b></p> <p>Vi skal se på verdens resurser, og hvordan vi udnytter dem bedst mulig uden negative påvirkninger. Vi skal også helt lokalt se på råstoffer i Danmark i form af grus, sand og ler.</p> <p>Vi bruger Alineas portal hertil og arbejder med udvalgte dele i forløbene "Råstoffer i verden" og "Danmarks råstoffer".</p> <p>Eleverne får uddelt et område hver, som de, i grupper, skal undersøge og præsentere for klassen. Her inddrages online sider fra Økolariet om Råstoffer.</p> <p>Undervejs inddrages en case med Grønlands sjældne jordarter. Her bruges udvalgte film og tekster fra <a href="https://danwatch.dk/serie/jagten-paa-groenlands-sjaeldne-jordarter/">https://danwatch.dk/serie/jagten-paa-groenlands-sjaeldne-jordarter/</a> og Økolariet.</p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Eleven har viden om og kan forklare råstoffernes dannelse, lokalisering og udvinding.</li> <li>- Eleven kan forklare problematikker knyttet til det geologiske kredsløb og råstofudvinding</li> <li>- Eleven kan diskutere bæredygtige løsninger på fremtidens vareproduktion</li> <li>- Eleven har viden om råstoffer der er dannet i Danmark.</li> </ul>	
------------------------	--	---	--

<p><b>Hvornår?</b> Tidspunkt</p>	<p><b>Hvad?</b> Kompetenceområde</p> <p>Færdigheds- og vidensområde(r)</p>	<p><b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer</p>	<p><b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal</p>
--------------------------------------	--	--	--

<p>Uge 10-14</p>	<p>Perspektivering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Naturgrundlag og levevilkår</li> </ul> <p>Kommunikation</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Argumentation</li> </ul> <p>Undersøgelse</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Undersøgelser i naturfag</li> </ul> <p>Modellering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Demografi og erhverv</li> </ul>	<p><b>Forurening og miljø</b></p> <p>Som optakt til det næste FFF-forløb skal vi arbejde med forurening og miljø. Vi skal læse fagtekster der behandler emnet fra forskellige vinkler. Eleverne vil få en masse faktuelle oplysninger, men der lægges mest vægt på deres holdninger på et oplyst grundlag. Undervejs lægges op til debat, og der skabes sammenhæng til elevernes egen hverdag.</p> <p>Vi sætter særlig fokus på luftforurening og smogdannelse, i forhold til hvor det opstår og hvorfor.</p> <p>Vi bruger forløb på Alineas fagportal "Forurening og miljø" og supplerer med smogforsøg fra Clio "Smog i en flaske".</p> <p><b>Mål:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Eleven kan forklare aktuelle konsekvenser af naturgrundlagets udnyttelse</li> <li>• Eleven har viden om samfundsmæssige og miljømæssige konsekvenser af udnyttelse af naturgrundlaget</li> <li>• Eleven kan formulere en påstand og argumentere for den på et naturfagligt grundlag</li> <li>• Eleven har viden om påstande og begrundelser</li> <li>• Eleven har viden om samfundsmæssige og miljømæssige konsekvenser af udnyttelse af naturgrundlaget</li> <li>• Eleven har viden om indsamling og validering af data</li> </ul> <p><b>Den demografiske transitionsmodel</b></p> <p>Opsamling på forløb om befolkningspyramider i 7. klasse. Vi går skridtet videre, og alle skal lære at læse og forstå den demografiske transitionsmodel. Vi bruger forløb på Clio "Den demografiske transitionsmodel" og sammenligner lande med hinanden og kigger særligt på Danmark.</p>	
------------------	--	--	--

		<p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Elever kan vurdere befolkningsmodellens anvendelighed til analyse af samfundsudvikling.</li> </ul>	
--	--	---	--

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluerings</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 15-17	Alle kompetenceområderne kommer i "spil"	<p><b>FFF-forløb: Den enkelte og samfundets udledning af stoffer</b></p> <p>FFF-forløb med overemnet: Den enkelte og samfundets udledning af stoffer.</p> <p>Der arbejdes tværfagligt mellem biologi, geografi og fysik/kemi.</p> <p>Eleverne arbejder med en til dels lærerformuleret problemstilling i grupper. Lærerne vejleder.</p> <p>Eleverne laver arbejdsspørgsmål og har denne gang særligt fokus på undersøgelseskompetencen. Forløbet munder ud i en fremlæggelse af deres undersøgelser, og hvordan det/de kan være med til at besvare problemstillingen.</p>	Mundtlige fremlæggelser med karakter og feedback efterfølgende.

		<p>Der bliver fokus på at bruge den naturvidenskabelige arbejdsmetode.</p> <p>Mundtlige fremlæggelser onsdag d. 24. april i 1.-2. lektion</p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Eleven kan planlægge/designe egne undersøgelser.</li> <li>• Eleven kan opstille velbegrundede hypoteser.</li> <li>• Eleven kan finde materialer og udføre sine eksperimenterende undersøgelser forsvarligt.</li> <li>• Eleven kan indtænke variable og/eller medtage kontrolforsøg.</li> <li>• Eleven kan indsamle og vurdere data fra egne undersøgelser herunder systematisk registrering af observationer.</li> <li>• Eleven kan finde og beskrive fejlkilder.</li> <li>• Eleven kan sammenligne med andre lignende forsøg, vurdere egne hypoteser og bruge konklusionen i sit arbejde med problemstillingen.</li> <li>• Eleven kan mundtligt udtrykke sig præcist og nuanceret ved brug af fagord og begreber.</li> </ul>	
--	--	--	--

Hvornår? Tidspunkt	Hvad? Kompetenceområde	Hvordan og hvorfor? Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	Evaluerings - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
	Færdigheds- og vidensområde(r)		

<p>Uge 19, 20 og 24</p>	<p>Modellering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Globalisering</li> </ul> <p>Perspektivering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Demografi og erhverv</li> </ul>	<p><b>Velstand og levevilkår</b></p> <p>Der er stor forskel på, hvor man er vokset op i verden. Da vilkårene mennesker lever under kan være svære at sammenligne, så er der lavet forskellige målingsmetoder. Vi skal derfor dykke ned i:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- BNP for forskellige lande</li> <li>- HDI for forskellige lande</li> <li>- NIC og BRICS-lande</li> </ul> <p>Vi benytter dels teksten "levevilkår" på Clios geografifaget, og dels udvalgte ting fra forløbet "rige og fattige lande" på Alineas portal. Vi når også lige at snuse til erhvervsfordeling.</p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Eleven kan med repræsentationer forklare fordeling og udvikling af fattige og rige lande.</li> <li>- Eleven kan forklare og diskutere, hvad BNP og HDI fortæller noget om og ikke siger noget om.</li> <li>- Eleven har viden om karakteristika ved fattige og rige lande.</li> <li>- Eleven kan analysere befolknings- og erhvervsforholds påvirkning af lokal og global udvikling.</li> <li>- Eleven har viden om alderssammensætning og by- og landområder.</li> <li>- Eleven kan forklare ,hvordan man kategoriserer lande, der er på vej til at udvikle sig økonomisk.</li> </ul>	
-------------------------	--	--	--

<p><b>Hvornår?</b> Tidspunkt</p>	<p><b>Hvad?</b> Kompetenceområde</p> <p>Færdigheds- og vidensområde(r)</p>	<p><b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer</p>	<p><b>Evaluerings</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal</p>
--------------------------------------	--	--	---

Uge 25 og 26	Modellering  Kommunikation	<p><b>Sten og bjergarter</b></p> <p>Vi skal dykke ned i de forskellige geologiske processer, herunder: Sedimentære bjergarter, sandsten, magmatiske bjergarter, metamorfe bjergarter og regionalmetamorfose. Det gør vi ved at lave forsøg med dannelse af kunstige sandsten. Ved at lære og forklare om, hvordan dannelsen af forskellige bjergarter foregår.</p> <p>Da vi har meget kort tid til dette, vil det nok først bliver afsluttet efter sommerferien.</p> <p>Vi benytter forløb hos Alinea "Geologiske processer".</p> <p>Mål</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Eleven kan praktisk og teoretisk undersøge karakteristiske landskaber.</li> <li>- Eleven har viden om jordbundens og undergrundens bestanddele i forhold til landskabsdannelse.</li> <li>- Eleven kan med modeller beskrive dannelse af karakteristiske danske landskabstyper, herunder med digitale animationer.</li> <li>- Eleven har viden om dannelsen af danske landskabstyper.</li> </ul>	
--------------	----------------------------------	---	--

## Årsplan Viby Friskole 23/24

Fag: Historie og samfundsfag

Lærer: SHB

Klasse: 8. klasse

### Generelt om faget

Historie og samfundsfag har hver én lektion om ugen, som jeg har valgt at lægge sammen, og skiftevis køre historie- og samfundsfagsforløb. De to lektioner ligger om torsdagen.

Udover undervisningen som fremgår her, vil der i skoleåret 23/24 blive afholdt en historieuge, en minisamfundssuge, et besøg fra fagbevægelsen og der vil være forløb i blok, som inddrager samfundsfag.

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer  OBS! Her skal det fremgå, hvad eleverne skal lære og hvordan de skal lære det – man formulerer så at sige målene ind i organiseringen smelter sammen	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal  OBS! Målene fremgår af "Hvordan"
------------------------------	--	---	--



Uge 32	<p><i>Opstart og kilder/genstande</i> Historie</p> <p>Kildearbejde - Kildeanalyse</p>	<p>Vi starter året med en opgave, hvor eleverne skal finde en kilde, gerne en genstand, som kan fortælle noget om deres ferie.</p>	<p>Eleverne præsenterer deres kilder for klassen.</p> <p>Vi taler om hvad kilden kan fortælle og ikke fortælle.</p>
--------	---	--	---

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 33	<p><i>Sugardating</i> Samfundsfag</p> <p>Sociale og kulturelle forhold - Socialisering - Social differentiering</p>	<p>Vi arbejder med Gyldendals materiale om sugardating.</p> <p>Eleverne læser en tekst og skal derefter forholde sig til spørgsmål og argumenterer for og imod.</p>	Fælles opsamling

Uge 34: Overbygningstur

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 35-38	<p><i>Første verdenskrig</i>  Historie</p> <p>Kronologi og sammenhæng</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kronologi, brud og kontinuitet</li> <li>- Principper for overblik</li> <li>- Det lokale, regionale</li> <li>- Historiekanon (Genforeningen)</li> </ul> <p>Kildearbejde</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Historiske problemstillinger og løsningsforslag</li> </ul> <p>Historiebrug</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Historiske scenarier</li> <li>- Konstruktion og historiske fortællinger</li> <li>- Historisk bevidsthed</li> </ul>	<p>I dette forløb arbejder vi med DR Skoles materiale om 1. verdenskrig.</p> <p>Vi skal se Brødrene Madsens udsendelse om Den store krig.</p> <p>Eleverne skal læse forskellige artikler, se videoer om og fra 1. verdenskrig, svare på spørgsmål, løse opgaver og indgå i samtaler om 1. verdenskrig.</p>	Vi gennemgår løbende de opgaver eleverne har arbejdet med.

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 39-43	<p style="text-align: center;"><i>Det svære demokrati</i>  Historie</p> <p>Kronologi og sammenhæng</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kronologi, brud og kontinuitet</li> <li>- Principper for overblik</li> <li>- Det lokale, regionale</li> <li>- Historiekanon (Kanslergadeforliget og Grundloven 1849)</li> </ul> <p>Kildearbejde</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Sprog og skriftsprog</li> </ul> <p>Historiebrug</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Historiske scenarier</li> <li>- Konstruktion og historiske fortællinger</li> <li>- Historisk bevidsthed</li> </ul>	<p>Vi skal arbejde med DR Skoles materialer <i>Det svære demokrati</i></p> <p>Eleverne skal læse forskellige artikler, se videoer om og fra 1. verdenskrig, svare på spørgsmål, løse opgaver og indgå i samtaler om kanslergadeforliget.</p> <p>Vi kommer til at perspektivere til Grundloven 1849.</p>	<p>Vi gennemgår løbende de opgaver eleverne har arbejdet med.</p>

Uge 41: Performanceuge

Uge 42: Efterårsferie

Uge 44: Terminsprøver

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 45-50	<p style="text-align: center;"><i>Demokrati</i></p> <p style="text-align: center;">Samfundsfag</p> <p>Politik</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Demokrati</li> <li>- Det politiske system, retsstat og rettigheder</li> <li>- Politiske partier og ideologier</li> <li>- Medier og politik</li> </ul> <p>Samfundsfaglig metode</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Formidling</li> <li>- Sprog og skriftsprog</li> </ul>	<p>Vi skal arbejde med gyldedals forløb <i>Demokrati</i>.</p> <p>Forløbet er bygget op omkring fire delforløb:</p> <p>Demokrati på forskellige niveauer</p> <p>Tager hul på diskussionen af demokrati på forskellige planer og inddrage elevernes egne erfaringer med demokratiet: fra beslutninger i familien og i skolen over demokratiet i Danmark til det europæiske demokrati i EU og muligheden for demokrati i verden gennem FN.</p> <p>Demokratiske beslutninger</p> <p>Giver eleverne mulighed for at diskutere de forskellige demokratiformer: direkte demokrati, repræsentativt demokrati og samtaledemokrati. I arbejdet med delforløbet skal eleverne overveje deres egen holdning til,</p>	Evalueringen indgår i materialet.

		<p>om de forskellige måder at tage beslutninger på er demokratiske.</p> <p>Demokratiet i Danmark</p> <p>Introducerer eleverne til de grundlæggende aspekter af det politiske demokrati i Danmark. Delforløbet indeholder bl.a. en gennemgang af Folketinget, folketingsvalg, de politiske partier, regeringen, parlamentarisme, den demokratiske styringskæde, lovgivningsprocessen og Grundloven.</p> <p>Deltag i demokratiet</p> <p>Introducerer forskellige måder at deltage i demokratiet på, fra det formelle demokrati over græsrodsbevægelser og grupper på nettet. Desuden præsenteres de deltagelsesformer, der på forskellig vis stiller sig uden for demokratiet, fra civil ulydighed, der i visse tilfælde kan være legitimt, til voldelige demonstrationer og terror.</p>	
--	--	--	--

Uge 48: Gris

Uge 51-52: Juleferie

Uge 1-2: Projekt

Uge 3: Vinterlejerskole

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 4-5	<p style="text-align: center;"><i>Skolevalg</i> Samfundsfag</p> <p>Politik</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Demokrati</li> <li>- Det politiske system, retsstat og rettigheder</li> <li>- Politiske partier og ideologier</li> <li>- Medier og politik</li> </ul> <p>Økonomi</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Velfærdsstat</li> <li>- Samfundsøkonomiske sammenhænge</li> </ul> <p>Samfundsfaglig metode</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Formidling</li> <li>- Sprog og skriftsprog</li> <li>- Informationssøgning</li> </ul>	<p>Klassen skal deltage i Skolevalget 2024.</p> <p>Vi kommer til at følge det materiale, som er lavet af skolevalg. Her skal eleverne arbejde med deres egne holdninger og undersøge hvem der repræsenterer deres holdninger bedst.</p>	<p>Forløbet afsluttet med at skolevalget afholdes. Løbende skal eleverne præsenterer deres proces og resultater.</p>

Uge 6: Minisamfund

Uge 7: Fysik/kemi

Uge 8: Vinterferie

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 9-11	<p style="text-align: center;"><i>Industrialisering</i>  Historie</p> <p>Kronologi og sammenhæng</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kronologi, brud og kontinuitet</li> <li>- Principper for overblik</li> <li>- Det lokale, regionale</li> <li>- Historiekanon (Grundloven 1849)</li> </ul> <p>Kildearbejde</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Historiske problemstillinger og løsningsforslag</li> <li>- Kildeanalyse</li> <li>- Sprog og skriftsprog</li> </ul> <p>Historiebrug</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Historiske scenarier</li> <li>- Historisk bevidsthed</li> </ul>	<p>I dette forløb arbejder vi med DR Skoles materialer om industrialiseringen.</p> <p>Eleverne skal læse forskellige artikler, se videoer om og fra 1. verdenskrig, svare på spørgsmål, løse opgaver og indgå i samtaler om industrialiseringen.</p> <p>Vi kommer til at perspektiverer til Grundloven.</p>	Vi gennemgår løbende de opgaver eleverne har arbejdet med.

Uge 12: Historieuge

Uge 13: Påskeferie

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 14-18	<p style="text-align: center;"><i>Feminisme</i></p> <p style="text-align: center;">Samfundsfag (og historie)</p> <p>Politik</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Demokrati</li> <li>- Det politiske system, retsstat og rettigheder</li> <li>- Politiske</li> </ul> <p>Sociale og kulturelle forhold</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Socialisering</li> <li>- Kultur</li> <li>- Social differentiering</li> </ul> <p>Samfundsfaglige metoder</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Undersøgelsesmetoden</li> <li>- Formidling</li> <li>- Sprog og skriftsprog</li> </ul> <p>Kronologi og sammenhæng</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Det lokale, regionale</li> <li>- Historiekanon (Kvindes valgret)</li> </ul>	<p>Vi skal arbejde med Gyldendals forløb <i>Feminisme</i>.</p> <p>Det samlede forløb har sit afsæt i FN's verdensmål for 2030. Kampen for kvinders liv og rettigheder har historisk set haft stor betydning for udviklingen af det samfund, vi kender i dag.</p> <p>Forløbet er bygget op omkring tre delforløb og en større afsluttende opgave:</p> <p>Fra suffragetter til Twerk Queen  Et historisk rids over udviklingen i kvindebevægelsen. Her er beskrevet fire bølger, selv om der langt fra er enighed om, hvorvidt den fjerde bølge er en bølge eller bare et skvulp.</p> <p>Hverdagssexisme</p> <p>Hverdagssexisme eller hyggesexisme er lidt ligesom med hyggeracismen: Den ligger der og popper op i ny og næ, sommetider fulgt af</p>	



	<p>Historiebrug</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Historisk bevidsthed</li> </ul>	<p>et lille undskyldende grin for lige at vise, at man da godt er klar over, at den gik vist lige til stregen.</p> <p>Dette delforløb belyser, hvordan denne kultur påvirker kvinders adfærd og deres tanker om sig selv. Positiv særbehandling af kvinder</p> <p>God, dårlig eller bare en nødvendig idé? Den sidste opgave i forløbet tager udgangspunkt i, at eleverne skal læse, forstå og prøve at forklare, hvorfor ligestilling mellem kønnene ligger så højt som nr. 5 på listen over FN's 17 verdensmål.</p> <p>Afsluttende opgave: Manglende ligestilling i Danmark</p> <p>Opgaven er en mini-udgave af prøven i samfundsfag. Formen er stort set den samme (dog uden de lærerstillede spørgsmål), og eleverne skal forberede et 5-8-10-minutters oplæg, alt efter om de arbejder 1, 2 eller 3 sammen. Du kan selvfølgelig vælge at gøre opgaven individuel, men så tager det længere tid.</p> <p>Hvis der ikke er tid til at lade eleverne fordybe sig, kan I nøjes med at bruge redskabet Opsamling på Feminisme (i-ark), hvor</p>	
--	--	--	--

		eleverne kan begynde deres overvejelser om valg af delemne og problemstilling.	
--	--	--	--

Uge 19: Kristi himmelfart

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 20-24	<i>Grønland – historie og identitet</i> Historie (og samfundsfag)  Kronologi og sammenhæng <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kronologi, brud og kontinuitet</li> <li>- Principper for overblik</li> <li>- Det lokale, regionale</li> <li>- Historiekanon (Nordatlanten og rigsfællesskabet)</li> </ul>	I dette forløb skal vi arbejde med DR Skoles materialer <i>Grønland – historie og identitet</i> . Vi kommer også til at arbejde med podcasten <i>Sparekampagnen</i> .  Eleverne skal læse forskellige artikler, se videoer om og fra 1. verdenskrig, svare på spørgsmål, løse opgaver og indgå i samtaler om Danmark og Grønlands relation til hinanden igennem historien. Vi kommer også til at tale om Danmark som en kolonimagt.	Vi gennemgår løbende de opgaver eleverne har arbejdet med.

	<p>Kildearbejde</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Historiske problemstillinger og løsningsforslag</li><li>- Kildeanalyse</li><li>- Sprog og skriftsprog</li></ul> <p>Historiebrug</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Historiske scenarier</li><li>- Konstruktion og historiske fortællinger</li><li>- Historisk bevidsthed</li></ul> <p>Sociale og kulturelle forhold</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Kultur</li><li>- Social differentiering</li></ul>		
--	--	--	--

Uge 22: Tyskland

Uge 25: Sommerfestival

## Årsplan Viby Friskole 23/24

Fag: Historie og samfundsfag

Lærer: SHB

Klasse: 8. klasse

### Generelt om faget

Historie og samfundsfag har hver én lektion om ugen, som jeg har valgt at lægge sammen, og skiftevis køre historie- og samfundsfagsforløb. De to lektioner ligger om torsdagen.

Udover undervisningen som fremgår her, vil der i skoleåret 23/24 blive afholdt en historieuge, en minisamfundsuge, et besøg fra fagbevægelsen og der vil være forløb i blok, som inddrager samfundsfag.

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer  OBS! Her skal det fremgå, hvad eleverne skal lære og hvordan de skal lære det – man formulerer så at sige målene ind i organiseringen smelter sammen	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal  OBS! Målene fremgår af "Hvordan"
------------------------------	--	---	--

Uge 32	<p><i>Opstart og kilder/genstande</i> Historie</p> <p>Kildearbejde - Kildeanalyse</p>	Vi starter året med en opgave, hvor eleverne skal finde en kilde, gerne en genstand, som kan fortælle noget om deres ferie.	<p>Eleverne præsenterer deres kilder for klassen.</p> <p>Vi taler om hvad kilden kan fortælle og ikke fortælle.</p>
--------	---	---	---

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 33	<p><i>Sugardating</i> Samfundsfag</p> <p>Sociale og kulturelle forhold - Socialisering - Social differentiering</p>	<p>Vi arbejder med Gyldendals materiale om sugardating.</p> <p>Eleverne læser en tekst og skal derefter forholde sig til spørgsmål og argumenterer for og imod.</p>	Fælles opsamling

Uge 34: Overbygningstur

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 35-38	<p style="text-align: center;"><i>Første verdenskrig</i>  Historie</p> <p>Kronologi og sammenhæng</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kronologi, brud og kontinuitet</li> <li>- Principper for overblik</li> <li>- Det lokale, regionale</li> <li>- Historiekanon (Genforeningen)</li> </ul> <p>Kildearbejde</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Historiske problemstillinger og løsningsforslag</li> </ul> <p>Historiebrug</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Historiske scenarier</li> <li>- Konstruktion og historiske fortællinger</li> <li>- Historisk bevidsthed</li> </ul>	<p>I dette forløb arbejder vi med DR Skoles materiale om 1. verdenskrig.</p> <p>Vi skal se Brødrene Madsens udsendelse om Den store krig.</p> <p>Eleverne skal læse forskellige artikler, se videoer om og fra 1. verdenskrig, svare på spørgsmål, løse opgaver og indgå i samtaler om 1. verdenskrig.</p>	Vi gennemgår løbende de opgaver eleverne har arbejdet med.

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 39-43	<p style="text-align: center;"><i>Det svære demokrati</i>  Historie</p> <p>Kronologi og sammenhæng</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kronologi, brud og kontinuitet</li> <li>- Principper for overblik</li> <li>- Det lokale, regionale</li> <li>- Historiekanon (Kanslergadeforliget og Grundloven 1849)</li> </ul> <p>Kildearbejde</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Sprog og skriftsprog</li> </ul> <p>Historiebrug</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Historiske scenarier</li> <li>- Konstruktion og historiske fortællinger</li> <li>- Historisk bevidsthed</li> </ul>	<p>Vi skal arbejde med DR Skoles materialer <i>Det svære demokrati</i></p> <p>Eleverne skal læse forskellige artikler, se videoer om og fra 1. verdenskrig, svare på spørgsmål, løse opgaver og indgå i samtaler om kanslergadeforliget.</p> <p>Vi kommer til at perspektivere til Grundloven 1849.</p>	<p>Vi gennemgår løbende de opgaver eleverne har arbejdet med.</p>

Uge 41: Performanceuge

Uge 42: Efterårsferie

Uge 44: Terminsprøver

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluerings</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 45-50	<p style="text-align: center;"><i>Demokrati</i></p> <p style="text-align: center;">Samfundsfag</p> <p>Politik</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Demokrati</li> <li>- Det politiske system, retsstat og rettigheder</li> <li>- Politiske partier og ideologier</li> <li>- Medier og politik</li> </ul> <p>Samfundsfaglig metode</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Formidling</li> <li>- Sprog og skriftsprog</li> </ul>	<p>Vi skal arbejde med gyldedals forløb <i>Demokrati</i>.</p> <p>Forløbet er bygget op omkring fire delforløb:</p> <p>Demokrati på forskellige niveauer</p> <p>Tager hul på diskussionen af demokrati på forskellige planer og inddrage elevernes egne erfaringer med demokratiet: fra beslutninger i familien og i skolen over demokratiet i Danmark til det europæiske demokrati i EU og muligheden for demokrati i verden gennem FN.</p> <p>Demokratiske beslutninger</p> <p>Giver eleverne mulighed for at diskutere de forskellige demokratiformer: direkte demokrati, repræsentativt demokrati og samtaledemokrati. I arbejdet med delforløbet skal eleverne overveje deres egen holdning til,</p>	Evalueringen indgår i materialet.



		<p>om de forskellige måder at tage beslutninger på er demokratiske.</p> <p>Demokratiet i Danmark</p> <p>Introducerer eleverne til de grundlæggende aspekter af det politiske demokrati i Danmark. Delforløbet indeholder bl.a. en gennemgang af Folketinget, folketingsvalg, de politiske partier, regeringen, parlamentarisme, den demokratiske styringskæde, lovgivningsprocessen og Grundloven.</p> <p>Deltag i demokratiet</p> <p>Introducerer forskellige måder at deltage i demokratiet på, fra det formelle demokrati over græsrodsbevægelser og grupper på nettet. Desuden præsenteres de deltagelsesformer, der på forskellig vis stiller sig uden for demokratiet, fra civil ulydighed, der i visse tilfælde kan være legitimt, til voldelige demonstrationer og terror.</p>	
--	--	--	--

Uge 48: Gris

Uge 51-52: Juleferie

Uge 1-2: Projekt

Uge 3: Vinterlejerskole

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 4-5	<p style="text-align: center;"><i>Skolevalg</i> Samfundsfag</p> <p>Politik</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Demokrati</li> <li>- Det politiske system, retsstat og rettigheder</li> <li>- Politiske partier og ideologier</li> <li>- Medier og politik</li> </ul> <p>Økonomi</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Velfærdsstat</li> <li>- Samfundsøkonomiske sammenhænge</li> </ul> <p>Samfundsfaglig metode</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Formidling</li> <li>- Sprog og skriftsprog</li> <li>- Informationssøgning</li> </ul>	<p>Klassen skal deltage i Skolevalget 2024.</p> <p>Vi kommer til at følge det materiale, som er lavet af skolevalg. Her skal eleverne arbejde med deres egne holdninger og undersøge hvem der repræsenterer deres holdninger bedst.</p>	<p>Forløbet afsluttet med at skolevalget afholdes. Løbende skal eleverne præsenterer deres proces og resultater.</p>

Uge 6: Minisamfund

Uge 7: Fysik/kemi

Uge 8: Vinterferie

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 9-11	<p style="text-align: center;"><i>Industrialisering</i>  Historie</p> <p>Kronologi og sammenhæng</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kronologi, brud og kontinuitet</li> <li>- Principper for overblik</li> <li>- Det lokale, regionale</li> <li>- Historiekanon (Grundloven 1849)</li> </ul> <p>Kildearbejde</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Historiske problemstillinger og løsningsforslag</li> <li>- Kildeanalyse</li> <li>- Sprog og skriftsprog</li> </ul> <p>Historiebrug</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Historiske scenarier</li> <li>- Historisk bevidsthed</li> </ul>	<p>I dette forløb arbejder vi med DR Skoles materialer om industrialiseringen.</p> <p>Eleverne skal læse forskellige artikler, se videoer om og fra 1. verdenskrig, svare på spørgsmål, løse opgaver og indgå i samtaler om industrialiseringen.</p> <p>Vi kommer til at perspektiverer til Grundloven.</p>	Vi gennemgår løbende de opgaver eleverne har arbejdet med.

Uge 12: Historieuge

Uge 13: Påskeferie

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 14-18	<p style="text-align: center;"><i>Feminisme</i></p> <p style="text-align: center;">Samfundsfag (og historie)</p> <p>Politik</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Demokrati</li> <li>- Det politiske system, retsstat og rettigheder</li> <li>- Politiske</li> </ul> <p>Sociale og kulturelle forhold</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Socialisering</li> <li>- Kultur</li> <li>- Social differentiering</li> </ul> <p>Samfundsfaglige metoder</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Undersøgelsesmetoden</li> <li>- Formidling</li> <li>- Sprog og skriftsprog</li> </ul> <p>Kronologi og sammenhæng</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Det lokale, regionale</li> <li>- Historiekanon (Kvindes valgret)</li> </ul>	<p>Vi skal arbejde med Gyldendals forløb <i>Feminisme</i>.</p> <p>Det samlede forløb har sit afsæt i FN's verdensmål for 2030. Kampen for kvinders liv og rettigheder har historisk set haft stor betydning for udviklingen af det samfund, vi kender i dag.</p> <p>Forløbet er bygget op omkring tre delforløb og en større afsluttende opgave:</p> <p>Fra suffragetter til Twerk Queen  Et historisk rids over udviklingen i kvindebevægelsen. Her er beskrevet fire bølger, selv om der langt fra er enighed om, hvorvidt den fjerde bølge er en bølge eller bare et skvulp.</p> <p>Hverdagssexisme</p> <p>Hverdagssexisme eller hyggesexisme er lidt ligesom med hyggeracismen: Den ligger der og popper op i ny og næ, sommetider fulgt af</p>	

	<p>Historiebrug</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Historisk bevidsthed</li> </ul>	<p>et lille undskyldende grin for lige at vise, at man da godt er klar over, at den gik vist lige til stregen.</p> <p>Dette delforløb belyser, hvordan denne kultur påvirker kvinders adfærd og deres tanker om sig selv.      Positiv særbehandling af kvinder</p> <p>God, dårlig eller bare en nødvendig idé? Den sidste opgave i forløbet tager udgangspunkt i, at eleverne skal læse, forstå og prøve at forklare, hvorfor ligestilling mellem kønnene ligger så højt som nr. 5 på listen over FN's 17 verdensmål.</p> <p>Afsluttende opgave: Manglende ligestilling i Danmark</p> <p>Opgaven er en mini-udgave af prøven i samfundsfag. Formen er stort set den samme (dog uden de lærerstillede spørgsmål), og eleverne skal forberede et 5-8-10-minutters oplæg, alt efter om de arbejder 1, 2 eller 3 sammen. Du kan selvfølgelig vælge at gøre opgaven individuel, men så tager det længere tid.</p> <p>Hvis der ikke er tid til at lade eleverne fordybe sig, kan I nøjes med at bruge redskabet Opsamling på Feminisme (i-ark), hvor</p>	
--	--	---	--

		eleverne kan begynde deres overvejelser om valg af delemne og problemstilling.	
--	--	--	--

Uge 19: Kristi himmelfart

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 20-24	<p><i>Grønland – historie og identitet</i> Historie (og samfundsfag)</p> <p>Kronologi og sammenhæng</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kronologi, brud og kontinuitet</li> <li>- Principper for overblik</li> <li>- Det lokale, regionale</li> <li>- Historiekanon (Nordatlanten og rigsfællesskabet)</li> </ul>	<p>I dette forløb skal vi arbejde med DR Skoles materialer <i>Grønland – historie og identitet</i>. Vi kommer også til at arbejde med podcasten <i>Sparekampagnen</i>.</p> <p>Eleverne skal læse forskellige artikler, se videoer om og fra 1. verdenskrig, svare på spørgsmål, løse opgaver og indgå i samtaler om Danmark og Grønlands relation til hinanden igennem historien.</p> <p>Vi kommer også til at tale om Danmark som en kolonimagt.</p>	<p>Vi gennemgår løbende de opgaver eleverne har arbejdet med.</p>

	<p>Kildearbejde</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Historiske problemstillinger og løsningsforslag</li><li>- Kildeanalyse</li><li>- Sprog og skriftsprog</li></ul> <p>Historiebrug</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Historiske scenarier</li><li>- Konstruktion og historiske fortællinger</li><li>- Historisk bevidsthed</li></ul> <p>Sociale og kulturelle forhold</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Kultur</li><li>- Social differentiering</li></ul>		
--	--	--	--

Uge 22: Tyskland

Uge 25: Sommerfestival

# Årsplan Viby Friskole 23/24

## Fag: Matematik 8. klasse

Lærer: Andreas Nørretranders

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
august-november	Tal og Størrelser  Kompetenceområde: Tal og Algebra	<p>Med udgangspunkt i grundbogen KonteXt 8, opgaver fra Matematikfessor og praktiske aktiviteter, arbejder klassen med delemnerne "Alle tallene", "Procent" og "Handel og Økonomi"</p> <p>Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne skal:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Have indsigt i de naturlige tals forskellige fremtrædelsesformer.</li><li>• Have indsigt i forskellen mellem endelige og uendelige decimaltal samt kendskab til perioder</li><li>• Have indsigt i udvidelsen af de naturlige tal til de hele tal herunder begrundelser for regneregler med negative tal</li><li>• Kende begreber som rente, termin, kapital, afbetaling, låntagning, opsparing, ydelse, afdrag, budget, regnskab, rabat, moms og</li></ul>	<p>Hvert delforløb afrundes med en afsluttende opgave og opsamling i klassen.</p> <p>Hertil kommer løbende lærerevaluerede øvelser, der afspejler afgangsprøven i faget.</p>



		<p>skat.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Kende til forskellen i procent og procentpoint</li><li>• Kende til og kunne anvende forenklingen i skrivemåde ved at skrive store tal som potenstal</li><li>• Kendskab til primtal og primfaktoropløsning</li><li>• Kunne beregne den oprindelige størrelse ud fra en procentdel af størrelsen.</li><li>• Kunne beregne den procentvise forandring mellem to størrelser</li><li>• Kunne beregne en bestemt procentdel af en størrelse.</li><li>• Kunne beregne rentedage.</li><li>• Kunne bruge procentbegrebet til at beskrive forhold i hverdagssammenhænge.</li><li>• Kunne bruge regneark til at foretage renteberegninger.</li><li>• Kunne bruge renteformlen.</li><li>• Kunne foretage en beregning ud fra enkle økonomiske forudsætninger.</li><li>• Kunne forstå det relative i procentbegrebet, og de konsekvenser det får ved sammenligning af procentberegninger.</li><li>• Kunne omsætte mellem de tre repræsentationsformer brøktal, procenttal og decimaltal.</li></ul>	
--	--	--	--

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
November - februar	Former og dimensioner  <b>Kompetenceområde: Geometri og Måling</b>	<p>Med udgangspunkt i grundbogen KonteXt 8, opgaver fra Matematikfessor og praktiske aktiviteter, arbejder klassen med delemnerne "Alle tallene", "Procent" og "Handel og Økonomi"</p> <p>Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Arbejde med skitsetegning og målestoksforhold</li> <li>• Kende til kongruens.</li> <li>• Kende til og anvende rumfangsformler for cylinder, terning, kasse, kegle og pyramide.</li> <li>• Kende til størrelsen af vinkelsummer i forskellige polygoner.</li> <li>• Kunne analysere og rekonstruere enkle geometriske mønstre.</li> <li>• Kunne anvende at afstanden fra et punkt til en linje er den vinkelrette afstand.</li> <li>• Kunne anvende viden om lignedannede trekanter til beregning af sidestørrelser og afstande.</li> <li>• Kunne arbejde med 2 forsvindingspunkter.</li> <li>• Kunne beregne areal og omkreds ud fra</li> </ul>	<p>Hvert delforløb afrundes med en afsluttende opgave og opsamling i klassen.</p> <p>Hertil kommer løbende lærerevaluerede øvelser, der afspejler afgangsprøven i faget.</p>

		<p>arbejdstegninger.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Kunne beregne overflader på forskellige rumlige figurer.</li><li>• Kunne bevise og begrunde forskellige arealformler for firkanter som trapez, rektangel, parallelogram og rombe.</li><li>• Kunne kategorisere og beskrive forskellige regelmæssige firkanter og trekanter.</li><li>• Kunne kende og anvende Pythagoras.</li><li>• Kunne konstruere cirkler og polygoner.</li><li>• Kunne konstruere figurer i målestoksforhold</li><li>• Kunne konstruere vinkelhalveringslinjer, medianer og midtnormaler og anvende det til placering af centrale punkter.</li><li>• Kunne tegne enkle isometriske og perspektiviske tegninger</li></ul>	
--	--	--	--

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Februar - april	Data og Chance  <b>Kompetenceområde: Statistik og Sandsynlighed</b>	<p>Med udgangspunkt i grundbogen KonteXt 8, opgaver fra Matematikfessor og praktiske aktiviteter, arbejder klassen med delemnerne "Alle tallene", "Procent" og "Handel og Økonomi"</p> <p>Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kende forskellen mellem additionsprincippet og multiplikationsprincippet</li> <li>• Kende til beskrivelsesmåden fakultet og kunne regne med det</li> <li>• Kende til betinget sandsynlighed og kunne beregne det med simple tal</li> <li>• Kende til forskellen mellem statistisk sandsynlighed og kombinatorisk sandsynlighed</li> <li>• Kende til store tals lov</li> <li>• Kunne afbilde og vurdere sammenhængen mellem 2 observationssæt.</li> <li>• Kunne aflæse og fortolke statistisk materiale.</li> <li>• Kunne anvende deskriptorerne såvel i</li> </ul>	<p>Hvert delforløb afrundes med en afsluttende opgave og opsamling i klassen.</p> <p>Hertil kommer løbende lærerevaluerede øvelser, der afspejler afgangsprøven i faget.</p>

		<p>grupperede som ikke grupperede observationssæt.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Kunne anvende tælletræ</li><li>• Kunne arbejde med typetal, median, middeltal og variationsbredde.</li><li>• Kunne beregne enkle kombinatoriske muligheder ordnede såvel som uordnede</li><li>• Kunne beregne sandsynligheder ved hjælp af chancetræet</li><li>• Kunne fremstille og vurdere fordele og ulemper ved forskellige diagramtyper.</li><li>• Kunne inddele observationssæt hensigtsmæssigt.</li><li>• Kunne skelne mellem grupperede og ikke-grupperede observationer.</li><li>• Kunne skelne mellem ordnede og uordnede mængder</li><li>• Kunne tabellægge og tolke begreber som hyppighed, frekvens, summeret hyppighed og summeret frekvens.</li><li>• Udføre simuleringer</li></ul>	
--	--	---	--

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Maj - juni	Mønstre og Sammenhænge  Kompetenceområde: <b>Matematiske Kompetencer</b>	Med udgangspunkt i grundbogen KonteXt 8, opgaver fra Matematikfessor og praktiske aktiviteter, arbejder klassen med delemnerne "Alle tallene", "Procent" og "Handel og Økonomi"  Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne skal: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kende karakteristika ved linjers ligninger</li> <li>• Kende til den afhængige og uafhængige variable i en lineær funktion</li> <li>• Kunne analysere en figurs vækst</li> <li>• Kunne bruge formler og beregne formler ud fra et værdisæt</li> <li>• Kunne finde det n<sup>te</sup> antal i en talfølge</li> <li>• Kunne konstatere sammenhænge ved at plotte talpar i et koordinatsystem</li> <li>• Kunne omskrive formler</li> <li>• Kunne operere med intervaller i koordinatsystemet</li> <li>• Kunne opstille og løse enkle ligninger ved gættemetode og klassisk ligningsløsning</li> <li>• Kunne reducere enkle algebraiske udtryk</li> <li>• Kunne tolke formler i de sammenhænge de</li> </ul>	Hvert delforløb afrundes med en afsluttende opgave og opsamling i klassen.  Hertil kommer løbende lærerevaluerede øvelser, der afspejler afgangsprøven i faget.

		anvendes <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kunne tolke grafer og skitse grafer</li> <li>• Se funktioner som en mulig sammenhæng mellem to mængder</li> </ul>	
--	--	---	--

## Årsplan Viby Friskole 22/23

Fag: Tysk 8.klasse

Lærer: Bettina Marup-Dalsten / BM

Hvornår? Tidspunkt	Hvad Kompetenceområde og kompetencemål færdigheds- og vidensområder	Hvordan? Undervisningsaktiviteter- og organisering	Evaluering - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
-----------------------	---	--	---

<p><b>Uge 32-41</b></p> <p><b>Ferien</b></p> <p><b>Perfektum</b></p> <p><b>Modalverber</b></p> <p><b>Ordstilling</b></p> <p><b>Skriftlig opgave</b></p>	<p><u>Skriftlig kommunikation:</u> Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt i et forståeligt og sammenhængende sprog</p> <p><u>Mundtlig kommunikation:</u> Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt i et forståeligt og sammenhængende sprog</p> <p>Eleven har viden om sætningsopbygning</p> <p>Eleven har viden om centrale sprogbrugsregler</p> <p>Eleven har viden om udtale og sætningsopbygning</p> <p>Eleven kan formulere enkle, klare og forståelige budskaber</p>	<p>Kap. 1 i Der Sprung 3 Fang an</p> <p>Grammatikken bruges mundtligt og skriftligt inden for alle de tre områder, der hænger sammen i konstruktion af skrevne og talte sætninger.</p> <p>Was habe ich in den Ferien gemacht - perfektumsætninger</p> <p>Spørgsmål og svar med modalverber</p> <p>Rigtig/forkert opgaver i ordstilling</p> <p>Ordforrådslistor udarbejdes fælles</p>	<p>Skriftlig opgave</p> <p>Samtaler</p>
---	---	--	---

<p><b>Hvornår?</b> Tidspunkt</p>	<p><b>Hvad</b> Kompetenceområde og kompetencemål færdigheds- og vidensområder</p>	<p><b>Hvordan?</b> Undervisningsaktiviteter- og organisering</p>	<p><b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal</p>
--------------------------------------	---	--	--



<p><b>Uge 43-48</b></p> <p><b>Café und Restaurant in Deutschland</b></p> <p><b>Shoppen</b></p> <p><b>Die Deutschen und die Dänen</b></p> <p><b>Pronominer (pers+poss)</b></p>	<p><u>Kultur og samfund:</u> Eleven kan forstå og anvende forståelse for kultur</p> <p><u>Mundtlig kommunikation:</u> Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt i et forståeligt og sammenhængende sprog</p> <p>Eleven kan anvende kulturbundne udtryk i enkle dialogsituationer</p> <p>Eleven kan kommunikere på tysk med sprogbrugere lokalt og globalt</p> <p>Eleven har viden om at afkode budskaber i forskellige situationer</p> <p>Eleven har viden om kulturbundne udtryk og høflighedsformer</p> <p>Eleven kan indgå i, fastholde og afslutte samtaler om nære emner</p>	<p>Hjemmelavede kopiark og opgaver</p> <p>Rollespil</p> <p>På cafe hos Mette</p> <p>Mødet med tyskerne</p> <p>Der Sprung uddrag kap.3,11</p> <p>Sammenligninger Tyskere/danskere</p> <p>Kajs Kanal om Pronominer</p>	<p>Rollespil</p> <p>Mettes feedback</p> <p>Opgaver afleveres og rettes igennem fælles</p>
---	--	--	---

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad</b> Kompetenceområde og kompetencemål færdigheds- og vidensområder	<b>Hvordan?</b> Undervisningsaktiviteter- og organisering	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
<p><b>Uge 49-51</b></p> <p><b>Weihnachten In Deutschland</b></p>	<p><u>Kultur og samfund:</u>  Eleven kan forstå og anvende forståelse for kultur</p> <p><u>Skriftlig kommunikation:</u>  Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt i et forståeligt og sammenhængende sprog</p> <p>Eleven har viden om væsentlige elementer af tysktalende landes kultur</p> <p>Eleven kan skrive udtryk og sætninger klart og forståeligt</p>	<p>Tyske juletraditioner udforskes.</p> <p>Julefilm</p> <p>Evt. Julebingo og andre hyggeopgaver</p> <p>Juleordforråd</p> <p>Sammenligninger Tysk og dansk jul</p> <p>Weihnachts-selfie-spss</p>	<p>Fremlæggelse om tyske juletraditioner</p>

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad</b> Kompetenceområde og kompetencemål færdigheds- og vidensområder	<b>Hvordan?</b> Undervisningsaktiviteter- og organisering	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
<b>Uge 1-7</b>  <b>Berlin und die Mauer</b>	<p><u>Kultur og samfund:</u>  Eleven kan forstå og anvende forståelse for kultur</p> <p><u>Skriftlig kommunikation:</u>  Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt i et forståeligt og sammenhængende sprog</p> <p><u>Mundtlig kommunikation:</u>  Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt i et forståeligt og sammenhængende sprog</p> <p>Eleven har viden om tysk sprogs og kulturs betydning i Europa</p> <p>Eleven har viden om centrale kulturelle, sociale og historiske forhold i de tysktalende lande</p> <p>Eleven kan beskrive tysktalende landes kulturer og levevis</p> <p>Eleven kan forstå enkle tekster om nære emner</p> <p>Eleven kan i et enkelt sprog tale om et emne</p>	<p>Fang an</p> <p>Film: "Good Bye, Lenin"</p> <p>Kajs Kanal "Berlin und die Mauer"</p> <p>Samtaler om turen til Berlin i foråret</p> <p>Dokumentar om muren (You-tube)</p>	<p>Opgaver til filmen om indhold og forståelse</p> <p>Samtale</p>

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad</b> Kompetenceområde og kompetencemål færdigheds- og vidensområder	<b>Hvordan?</b> Undervisningsaktiviteter- og organisering	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
<p><b>Uge 9-12</b></p> <p><b>Hier wohne ich</b></p> <p><b>Præpositioner</b></p> <p><b>Skriftlig opgave</b>  <b>“Hier wohne ich”</b></p>	<p><u>Mundtlig kommunikation:</u>  Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt i et forståeligt og sammenhængende sprog</p> <p><u>Skriftlig kommunikation:</u>  Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt i et forståeligt og sammenhængende sprog</p> <p>Eleven kan forstå hovedindholdet og detaljer om nære emner</p> <p>Eleven har viden om at lytte efter detaljer</p> <p>Eleven har viden om præsentationsstrategi med tilhørende ordforråd</p>	<p>Der Sprung kap. 5</p> <p>Beskrive sit værelse ved brug af præpositioner</p> <p>Ordforråd</p> <p>Med fokus på lytning og forståelse af andres præsentationer</p>	<p>Fremlæggelser</p> <p>Skriftlig opgave</p>

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad</b> Kompetenceområde og kompetencemål færdigheds- og vidensområder	<b>Hvordan?</b> Undervisningsaktiviteter- og organisering	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
<p><b>Uge 13-16</b></p> <p><b>Wahr oder nicht wahr</b></p> <p><b>Ostern</b></p>	<p><u>Mundtlig kommunikation:</u>  Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt i et forståeligt og sammenhængende sprog</p> <p><u>Skriftlig kommunikation:</u>  Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt i et forståeligt og sammenhængende sprog</p> <p>Eleven har viden om kommunikationsstrategier bestemt af situation, afsender og modtager</p> <p>Eleven kan udveksle budskaber og holdninger</p> <p>Eleven har viden om sprogets funktion i forskellige situationer</p>	<p>Der Sprung kap. 8 Wahr oder nicht wahr</p> <p>Redewendungen</p> <p>Argumentationsformer og kommunikationsstrategier</p> <p>Repetition af perfektum, modalverber, ordstilling, præpositioner, pronominer</p> <p>Påskeopgaver + gækkebreve udveksles med 7. klasse og gættes!</p>	<p>Diskussionsgrupper i timen</p> <p>grammatiktest</p>

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad</b> Kompetenceområde og kompetencemål færdigheds- og vidensområder	<b>Hvordan?</b> Undervisningsaktiviteter- og organisering	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
<p><b>Uge 18-25</b></p> <p><b>Sælg et Bundesland</b></p> <p><b>Grammatik-repetition</b></p>	<p><u>Kultur og samfund:</u> Eleven kan forstå og anvende forståelse for kultur</p> <p><u>Mundtlig kommunikation:</u> Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt i et forståeligt og sammenhængende sprog</p> <p>Eleverne kan møde tysktalende kulturer empatisk og fordomsfrit</p> <p>Eleven kan formulere sig i sammenhæng i et enkelt, klart og forståeligt sprog</p> <p>Eleven kan bruge digitale medier til at tage kontakt med jævnaldrende sprogbrugere i den tysktalende verden</p>	<p>Eleverne udvælger hver sit Bundesland og præsenterer det for klassen.</p> <p>Geografi, sprog/dialekt, vejret, seværdigheder, større byer, traditioner, berømt heder o.a.</p> <p>Klassen stemmer anonymt om, hvilket Bundesland de helst vil besøge efter alle præsentationerne</p> <p>Kontakt til en tysk dreng/pige på samme alder, som fortæller om sit Bundesland og hvad der gør det særligt</p> <p>Fang an skal + må godt opgaver</p>	<p>Præsentationer</p>

## Årsplan Viby Friskole 23/24

**Fag:** Biologi

**Lærer:** AL

**Klasse:** 8. klasse

### Generelt om faget

#### Årets organisering

I første halvår vil der kun være en times biologi om ugen om onsdagen. Fra uge 4, når vi skifter skema, vil der være to biologitimer om ugen, hvilket også giver os bedre tid til forsøg og fordybelse. (mandag og onsdag)

#### Ordforklaring

FFF betyder forløb med fællesfaglige fokusområder. Disse tværfaglige forløb er Ministerielt bestemt. Der skal laves 6 FFF-forløb i udskoling, hvor af de fire af dem skal indgå som udtræk til afgangsprøven i 9. klasse. Vi laver to forløb hvert skoleår.

#### Bøger og materialer

Undervisningsportaler som vi abonnerer på og/eller anvender i årets arbejde:

[www.biologifaget.dk](http://www.biologifaget.dk) (Da Clio er fusioneret med Alinea, vil vi stille og roligt overgå til Alineas portal i stedet)

<https://biologi.fagportal.alinea.dk/>

[www.biologi.tjek.net](http://www.biologi.tjek.net)

<https://faellesfagligt.xplore.dk/7-9>

[www.skoletube.dk](http://www.skoletube.dk)

Eleverne kan altid benytte disse sider til deres hjemmearbejde. Uanset om det er en opgave givet på skolen, eller noget eleven på eget initiativ gerne vil øve sig på.

Udleveret materiale i undervisningen vil ved sygdom blive påført navn og lagt i elevens kasse. Eleverne skal selv sørge for at følge op på dette ved fravær.

Det forventes, at eleverne selv holder sig ajour med aktuelle lektier på Viggo (bemærk både kalenderen med generel introduktion til timen samt "lektiebogen"). Her vil det også fremgå, hvis der skal medbringes noget særligt til den enkelte time.

Vær opmærksom på, at eleverne ALTID skal medbringe en opladt og brugbar computer i undervisningen samt et fyldt penalhus (minimum: blyant, viskelæder, kuglepen, lineal og blyantspidser).

Forældre er altid velkomne til at melde sig, hvis de kan bidrage med noget fagligt, til de emner vi arbejder med ☺

Der tages forbehold for ændringer  
Annette Jul Larsen / august 2023

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 32-34 (AI fraværende i uge 38 grundet lejrskole)	Undersøgelse - Økosystemer  Perspektivering - Anvendelse af naturgrundlaget	<p><b>Landbrug</b> Fortsætte forløb om landbrug fra juni måned. Eleverne har allerede lært, om det konventionelle landbrug og det økologiske landbrug, ligeledes om grise som produktionsdyr.</p> <p>Nu skal vi kigge nærmere på kvæg og deres særlige fordøjelsessystem. Dernæst planteavl og afgrøder i DK, sædskifte, plantebeskyttelsesmidler, overgødskning og eutrofiering.</p> <p>Vi bruger fortsat kapitlet "landbrug" i Bios A side 40-65, men skal også se små film, quizze og lave CL-øvelser.</p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Eleven har viden om dyrkningsformers afhængighed af og indflydelse på naturgrundlaget.</li> <li>- Eleven har viden om naturforvaltning</li> <li>- Eleven har viden om organismers livsfunktioner</li> </ul>	<p><b>Nedenstående gælder for hele året:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Opsamling i klassen</li> <li>- makkersnak hvor ens viden afprøves</li> <li>- Begrebskort efter hvert emne</li> <li>- Trænings- og testopgaver på <a href="http://www.Biologi-tjek.net">www.Biologi-tjek.net</a></li> <li>- Forsøg: udførelse, resultat og opsamling.</li> <li>- Skriftlige prøver i de enkelte emner/forløb</li> <li>- Fremlæggelse</li> <li>- Mundtlig feedback</li> </ul>



		- Eleven har viden om miljøfaktorer i forskellige biotoper	
--	--	--	--

Hvornår? Tidspunkt	Hvad? Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	Hvordan og hvorfor? Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	Evaluering - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 35, 36, 38, 39 og 40	<p>Undersøgelse - økosystemer</p> <p>Modellering - økosystemer</p> <p>Perspektivering - Anvendelse af naturgrundlaget</p>	<p><b>Svampe</b></p> <p>Vi skal lære om svampen som organisme og dykke ned i hvordan den er opbygget, dens livsfunktioner og levevilkår. Særligt symbiosen med træer. Så skal vi også lære om nedbrydningsprocesser og hvordan svampen er en del af dette.</p> <p>Vi bruger materiale fra <a href="https://groenskole.dk/inspiration-materialer/svampefarm-dyrk-jeres-egne-svampe-klassen">https://groenskole.dk/inspiration-materialer/svampefarm-dyrk-jeres-egne-svampe-klassen</a> og herigennem får vi også tilsendt Østershattemycelium, så vi kan prøve at dyrke vores egne svampe. Desuden vil Annete tegne og fortælle på tavlen og, hvis det er muligt, indsamle svampe, som kan nærstudies i klasserummet.</p> <p>Da dyrkningsperioden er lang, vil vi undervejs også arbejde med kvælstoffets kredsløb (se nedenfor).</p> <p>I uge 38 kommer der vikar (da Annette er på lejrskole). Her ser klassen filmen "Svampejagt – det skal du vide" på youtube</p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Eleven har viden om svampenes opbygning, vækst, spredning og levevilkår.</li> <li>- Eleven har viden om opbygning og omsætning af organisk stof</li> </ul>	

		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Eleven kan undersøge og sammenligne nedbryderfødekæder i forskellige biotoper</li> </ul> <p><b>Kvælstoffets kredsløb</b></p> <p>Vi gennemgår kvælstoffets kredsløb fælles i klassen. Dette plejer at være svært for eleverne, så vi bruger god tid på, at det fortælles på flere måder, at eleverne selv forklarer mundtligt, at de tegner, læser og skriver noter. Kvælstoffets kredsløb (også kaldet nitrogens kredsløb) er vigtigt, da alle levende organismer har brug for nitrogen, og da mange organismer indgår i det naturlige kredsløb. Vi bruger bl.a. teksten og filmen fra Clio "Nitrogens kredsløb".</p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Eleven har viden om nitrogens kredsløb</li> <li>- Eleven har viden om principper for bæredygtig produktion</li> </ul>	
--	--	---	--

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 43-47  Fagdag d. 14.11.2023	Undersøgelse - Celler, mikrobiologi og bioteknologi.  Kommunikation - Ordkendskab - argumentation	<b>LIFE-Forløb We grow</b> Vi har bestilt et Life-forløb, der hedder "We grow". I dette forløb skal eleverne arbejde med udfordringen at brødføde en voksende verdensbefolkning på en bæredygtig måde. Der lægges særligt vægt på, hvordan man kan bruge mikroorganismer og sensorer til at få et større høstudbytte.	

	<p>Modellering - modellering i naturfag</p>	<p>Vi bruger hjemmesiden My:life hele vejen igennem forløbet. Her vil både fagtekster, forsøg, illustrative film mv. være tilgængelige.</p> <p>Forløbet sluttet af med et besøg i My Lifes laboratorie. Lab-forløbet ligger den d.14.11.23 (Uge 46)</p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Eleven kan undersøge mikroorganismers betydning for planters vækst.</li> <li>• Eleven kan undersøge sensorteknologiens potentiale i fødevareproduktion.</li> <li>• Eleven kan bruge fagord til at beskrive, hvordan mikroorganismer og sensorteknologi kan bruges i fødevareproduktion.</li> <li>• Eleven kan diskutere udfordringer og løsninger for verdens fødevareproduktion.</li> <li>• Eleven kan bruge modeller, til at beskrive faktorer der er relevante for verdens fødevareproduktion.</li> </ul> <p><u>Mål på selve laboratedagen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Eleven kan eksperimentere med en variabel, der har betydning for E. colibakteriers vækst.</li> </ul> <p>Eleven kan perspektivere brug af sensorteknologi i landbruget.</p> <p>Eleven kan anvende et mikroskop og en stereolup til at undersøgemikroorganismer.</p>	
--	---	---	--

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 48-50	Alle kompetencer kommer i brug	<p><b>FFF- forløb: Produktion med bæredygtig udnyttelse af naturgrundlaget</b></p> <p>Der udarbejdes en særskilt plan med retningslinjer og mål for dette forløb.</p> <p>Men vi ved på forhånd, at Lærerne inddeler klassen i grupper af ca. 3 personer. Hver gruppe skal finde et interessant underemne, som de formulerer en problemstilling til.</p> <p>Grupperne sætter sig grundigt ind i deres underemne, og skal herefter formulere arbejdsspørgsmål, som kan være med til at belyse deres problemstilling, så de nærmer sig en besvarelse heraf.</p> <p>Ligeledes skal de udføre en undersøgelse eller et forsøg, som kan være med til at belyse problemstillingen.</p> <p>Fokus bliver primært lagt på dokumentation af et forsøg og at lave en skriftlig synopse.</p> <p>Alle grupper afleverer en skriftlig aflevering, som alle lærerne giver feedback på.</p> <p>Som optakt til forløbet skal alle have læst kapitlet "Fremtidens bæredygtige produktion" i "Xplore på tværs". Vi har bogen tilgængelig online her: <a href="https://faellesfagligt.xplore.dk/7-9">https://faellesfagligt.xplore.dk/7-9</a></p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Eleven kan undersøge forskellige varers vej fra råstof til forbruger.</li> </ul>	Skriftlig synopsis til aflevering. Mundtlig respons fra en af naturfagslærerne.

		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Eleven kan vurdere, hvor stor en miljøbelastning produktion og salg af forskellige varer medfører.</li> <li>• Eleven kan perspektivere sin viden om og erfaring med bæredygtighed til lokalsamfundet, regionen, hele landet og resten af verden.</li> <li>• Eleven kan vælge modeller efter formål.</li> <li>• Eleven har viden om aktuelle problemstillinger med naturfagligt indhold.</li> <li>• Eleven har viden om interesseudsætninger knyttet til bæredygtig udvikling.</li> </ul>	
--	--	---	--

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 4, 5, 7 og 9	Perspektivering - økosystemer - krop og sundhed - anvendelse af  Naturgrundlaget - Perspektivering i naturfag	<b>Forurening og spildevandsrensning</b> Vi arbejder med kapitlet "Forurening" side 84-97 i Bios C. Vi gennemgår luftforurening, og hvilken betydning det har for menneskers lungefunktion. Vi taler om fænomenet syrerregn, og hvordan vi næsten er kommet det til livs. Vi taler om nitratforurening og repeterer kvælstoffets kredsløb. Til sidst dykker vi ned i spildevandsrensning på danske rensningsanlæg. Her skal eleverne kunne forklare og lave forsøg med de tre renseprocesser. Herunder kunne forklare, hvordan renseprocessen er afhængig af bakterier. Her bruges tekster og forsøg fra Kloaklab <a href="https://undervisning.kloaklab.dk/spildevandsrensning/">https://undervisning.kloaklab.dk/spildevandsrensning/</a> og	

		<p><a href="https://undervisning.kloaklab.dk/introduktion-til-miljoe/">https://undervisning.kloaklab.dk/introduktion-til-miljoe/</a> samt hjemmesiden Vandetsvej.dk <a href="https://vandetsvej.dk/faglig-viden/reanseanlaeg/grundviden/rensning">https://vandetsvej.dk/faglig-viden/reanseanlaeg/grundviden/rensning</a></p> <p>Forhåbentlig når vi også kort at tale om affald til sidst. Her bruges side 98-102 i Bios C samt <a href="http://www.affald.dk">www.affald.dk</a> og Kahoots fra <a href="https://www.vandogaffald.dk/besog/undervisningsmateriale/">https://www.vandogaffald.dk/besog/undervisningsmateriale/</a></p> <p>Da dette bliver ultra kort, så vil følgende begreber være i fokus: genanvendelse, deponi og cirkulær økonomi.</p> <p><b>Mål:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Eleven kan forklare årsager og virkninger af naturlige og menneskeskabte ændringer i økosystemer.</li> <li>- Eleven kan diskutere miljøpåvirkningers betydning for biodiversitet.</li> <li>- Eleven har viden om sammenhænge mellem sundhed, livsstil og levevilkår.</li> <li>- Eleven har viden om naturforvaltning.</li> <li>- Eleven kan forklare hvordan naturvidenskabelig viden diskuteres og udvikles.</li> </ul>	
--	--	--	--

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluerings</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
------------------------------	--	---	--

<p>Uge 10, 11, 12 og 14</p>	<p>Undersøgelse - Krop og sundhed</p> <p>Perspektivering - Krop og sundhed</p> <p>Kommunikation - Ordkendskab</p>	<p><b>Ernæring og sundhed</b></p> <p>Fælles gennemgang af fagområdet. Herunder: Energibehov, kulhydrater, fedt, proteiner, vitaminer, mineraler og sygdomme grundet føden.</p> <p>Vi bygger fedtmolekyler og laver forsøg/undersøgelse af:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Dagskost – hvad spiser du på en dag</li> <li>• Beregning af BMI</li> <li>• Beregning af energiindtag i forhold til motion/forbrænding.</li> </ul> <p>Vi ser en dokumentar om ernæring. Muligvis en af følgende fra Filmstriben: "Fedt" eller "Super size me"?</p> <p>Vi bruger kapitlet Mad og sundhed i Bios b s. 56-73. Der ud over bruger vi udvalgte kopiark, der passer til systemet.</p> <p>Muligvis inddrages <a href="http://www.biologifaget.dk">www.biologifaget.dk</a> med siden "ernæring – livets kemi"</p> <p><a href="https://portals.clio.me/dk/biologi/emner/krop/ernaering/">https://portals.clio.me/dk/biologi/emner/krop/ernaering/</a></p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Eleven kan undersøge fødens sammensætning og energiindhold, herunder med digitale databaser.</li> <li>- Eleven har viden om kroppens næringsbehov og energiomsætning.</li> <li>- Eleven har viden om sammenhænge mellem sundhed, livsstil og levevilkår.</li> <li>- Eleven kan mundtligt og skriftligt udtrykke sig præcist og nuanceret ved brug af fagord og begreber</li> </ul>	
-----------------------------	---	---	--

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 15-17	Alle kompetenceområderne kommer i "spil"	<p><b>FFF-forløb: Den enkelte og samfundets udledning af stoffer</b></p> <p>FFF-forløb med overemnet: Den enkelte og samfundets udledning af stoffer.</p> <p>Der arbejdes tværfagligt mellem biologi, geografi og fysik/kemi.</p> <p>Eleverne arbejder med en til dels lærerformuleret problemstilling i grupper. Lærerne vejleder.</p> <p>Eleverne laver arbejdsspørgsmål og har denne gang særligt fokus på undersøgelseskompetencen. Forløbet munder ud i en fremlæggelse af deres undersøgelser, og hvordan det/de kan være med til at besvare problemstillingen.</p> <p>Der bliver fokus på at bruge den naturvidenskabelige arbejdsmetode.</p> <p>Mundtlige fremlæggelser onsdag d. 24. april i 1.-2. lektion</p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Eleven kan planlægge/designe egne undersøgelser.</li> <li>• Eleven kan opstille velbegrundede hypoteser.</li> <li>• Eleven kan finde materialer og udføre sine eksperimenterende undersøgelser forsvarligt.</li> <li>• Eleven kan indtænke variable og/eller medtage kontrolforsøg.</li> <li>• Eleven kan indsamle og vurdere data fra egne undersøgelser herunder systematisk registrering af observationer.</li> </ul>	Mundtlige fremlæggelser med karakter og feedback efterfølgende.



		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Eleven kan finde og beskrive fejlkilder.</li> <li>• Eleven kan sammenligne med andre lignende forsøg, vurdere egne hypoteser og bruge konklusionen i sit arbejde med problemstillingen.</li> </ul> <p>Eleven kan mundtligt udtrykke sig præcist og nuanceret ved brug af fagord og begreber.</p>	
--	--	---	--

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluerings</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 19, 20 og 24	<p>Undersøgelse - celler, mikrobiologi og bioteknologi</p> <p>Modellering - celler, mikrobiologi og bioteknologi</p>	<p><b>Virus og bakterier</b> Fælles gennemgang af fagområdet. Herunder: opbygning/udseende, livsvilkår, formering, nyttige bakterier, skadelige bakterier og sygdomme.</p> <p>Forsøg med formering af mikroorganismer i petriskåle. Samt antibiotikas indvirkning på mikroorganismene.</p> <p>Vi bruger kapitlet "Virus og bakterier" fra Bios B side 140-149 Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Eleven kan undersøge celler og mikroorganismer ud fra biologisk materiale.</li> <li>- Eleven har viden om celler og mikroorganismers vækst og vækstbetingelser.</li> <li>- Eleven kan forklare forskellige cellers bygning, funktion og formering.</li> <li>- Eleven har viden om celledeling og proteinsyntese.</li> </ul>	

--	--	--	--

Hvornår? Tidspunkt	Hvad? Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	Hvordan og hvorfor? Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	Evaluering  - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 25 og 26 Kun mandags-timen	Modellering - krop og sundhed  Perspektivering - Krop og sundhed	<p><b>Nydelsesmidler og rusmidler</b>  <b>Måske når vi at komme i gang med dette kapitel??</b></p> <p>Gruppearbejde om de forskellige typer nydelses- og rusmidler: koffein, chokolade, te, kaffe, rygning og alkohol. Skal fremlægges i klassen.</p> <p>Klassegennemgang af hårde stoffer og fællesforsøg med alkohol.</p> <p>Vi bruger kapitlet Nydelsesmidler og rusmidler i Bios B side 74-87. Ligeledes inddrager vi kopiark fra systemet.</p> <p>Vi bruger også materiale fra Kræftens bekæmpelse  <a href="https://www.cancer.dk/skole/undervisningsmaterialer/udskoling-og-efterskoler/">https://www.cancer.dk/skole/undervisningsmaterialer/udskoling-og-efterskoler/</a></p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Eleven har viden om sammenhængen mellem stimuli og respons.</li> <li>- Eleven kan med modeller forklare sammenhængen mellem skelet, muskler, sanser og nervesystem.</li> <li>- Eleven har viden om biologiske baggrunde for sundhedsproblemstillinger</li> </ul>	

## Årsplan Viby Friskole 23/24

### Fag: Musik valgfag

Lærer: Thomas Meldgaard Kristensen

Klasse: 7. + 8. kl.

<b>Generelt om faget</b>			
Linjefaget musik er et primært praktisk kreativt fag, hvor det handler om at spille, skabe og udøve musik. Derudover vil vi også arbejde med musikteori og historie, men med en klar hovedvægt på det praktiske. Faget skal lede frem mod en afsluttende gruppe eksamen ved udgangen af 8. kl., men også optrædener i løbet af året, bl.a. til julefest og sommerfest.			
<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer  OBS! Her skal det fremgå, hvad eleverne skal lære og hvordan de skal lære det – man formulerer så at sige målene ind i organiseringen smelter sammen	<b>Evaluering</b>  - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal  OBS! Målene fremgår af "Hvordan"
Uge 32-40	Musikudøvelse Sang, spil, musikudstyr	Vi laver rytmelege, sanglege, sanglege med afrikanske trin, stemmeopvarmning, kanon og meget mere. Vi laver rotations sammenspil, f.eks. Du får mig til at knokle dag og nat. Målet er, at vi hurtigt får prøvet en masse forskelligt, og at vi hurtigt kommer frem til noget der fungerer i sammenspil.  Vi dykker ned i et par numre, som eleverne er med til at vælge, bl.a. "That's what I like" med Brune Mars	Kan eleverne huske noget fra gang til gang? Har de øvet sig? Komme vi i mål med et sammenspils nummer? Hjælper eleverne hinanden eller er de passive, når de møder en udfordring?  Eleverne kan tage kørekort til musiklokalet, og bestå en lille prøve, for at få adgang til det når de f.eks. er i klub.

		<p>Vi lærer at anvende musikudstyret</p> <p>Vi skal arbejde med betjening af musikudstyr (kørekort), således at eleverne kan bruge lokalet uden lærer, hvis de ønsker dette.</p>	
--	--	--	--

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluerings</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 43-48	<p>Musikalsk skaben Sangskrivning, digital produktion, komposition og arrangement</p> <p>Musikforståelse Musikanalyse</p>	<p>Eleverne skal i mindre grupper lære selv at skabe musik. Det gøres gennem forskellige øvelser, der både sætter fokus på rytmik, melodi, stemning og tekst.</p> <p>Der vil også være en læren om tonal kadence (akkorder som fungerer godt sammen, som vi især kender det fra popmusikken).</p>	<p>Vi skal høre det, hver af grupperne har skabt. Noget som digital produktion, noget fremført live. Noget som en kombination.</p>

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 49-52	Musikudøvelse Spil, fremførelse	Vi skal forberede os til en lille julekoncert, til julefesten, hvor vi spiller et par numre,	Fremførelsen af numrene til koncerten

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 3-13	Musikforståelse Musikoplevelse, musikliv, musikhistorie, musikanalyse, musik i medier	Vi skal fordybe os i: <ul style="list-style-type: none"> <li>- Musikoplevelse</li> <li>- Musikliv</li> <li>- Musikhistorie</li> <li>- Musikanalyse</li> <li>- Musik i medier</li> </ul> Eleverne skal blive kloge på værktøjer til at forstå musik, samt betydningen af musik i samfundet. Det gøres som gruppearbejde	Eleverne fremlægger i grupper for hinanden.  Derudover vælger eleverne selv et musikstykke/nummer, som de fortæller om. Hvorfor har jeg valgt dette nr? De skal lave en uddybende præsentation af nummeret, med formanalyse, instrumenter, genrer, tekst, budskab, samtid, kunstner.

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 14-25	Musikudøvelse Fremførelse  Musikforståelse Musikanalyse, musikhistorie, musikoplevelse	Vi øver os til musikfestivalen, finder de fedeste numre og gør dem endnu federe. 8. klasses eleverne skal desuden forberede sig til musik eksamen.	Performance til musikfestival og til eksamen for 8. klasses elevernes vedkommende.

## Årsplan Viby Friskole 23/24

**Fag: Billedkunst (valgfag)**

**Lærer: SHB**

**Klasse: 7.-9. klasse**

<b>Generelt om faget</b>			
<p><b>9. klasse har faget frem i efteråret. 7. og 8. klasse har faget hele året. 8. klasse skal til prøve i faget til sommer.</b></p> <p>I efteråret ligger der to lektioner hver mandag I foråret ligger der tre lektioner hver mandag</p>			
<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal

		OBS! Her skal det fremgå, hvad eleverne skal lære og hvordan de skal lære det – man formulerer så at sige målene ind i organiseringen smelter sammen	OBS! Målene fremgår af "Hvordan"
Uge 34-36	<p><i>Orden i kaos</i></p> <p>Billedfremstilling</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Udtryksformer</li> <li>- Materialer</li> <li>- Eksperimenter</li> </ul> <p>Billedanalyse</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Billedkomposition</li> <li>- Billedfunktion</li> </ul> <p>Billedkommunikation</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Præsentation</li> </ul>	<p>I dette forløb skal eleverne arbejde med komposition i et nonfigurativt akrylmaleri.</p> <p>Eleverne laver et fælles kaosbillede, hvor de må bruge pinde, dæk, blade, sko, fingre m.v. til at male med. Kaosbilledet er malet med sort akrylmaling.</p> <p>Eleverne vælger herefter et stykke af maleriet (ca. A3-størrelse). Elevernes opgave er at skabe ro og orden i deres udsnit af billedet.</p> <p>De vælger et eller flere af følgende bespænd:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Du må kun bruge to komplementærfarver</li> <li>- Du skal arbejde med linjer</li> <li>- Du skal arbejde med cirkler</li> <li>- Du skal arbejde med forholdet stor/lille</li> <li>- Du må kun bruge varme farver</li> <li>- Du må kun bruge kolde farver</li> </ul>	<p>Malerierne skal udstilles, og eleverne skal give hinanden feedback.</p> <p>Eleverne skal skrive om deres proces og lægge billeder op i deres portefølje på OneNote.</p>

Uge 33: valg af valgfag

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 37-44	<p><i>Hverdagen undere</i></p> <p>Billedfremstilling</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Udtryksformer</li> <li>- Materialer</li> <li>- Skitser</li> <li>- Eksperimenter</li> </ul> <p>Billedanalyse</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Billedgenre</li> <li>- Billedkomposition</li> <li>- Billedfunktion</li> </ul> <p>Billedkommunikation</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Visuel kommunikation</li> <li>- Præsentation</li> </ul>	<p>Med udgangspunkt i Signe Bakkers værker og metoder skal eleverne kreere analogt/digitale værker.</p> <p>Eleverne skal arbejde med digitale billeder, tegning og collage.</p> <p>Og i deres proces forholde sig til farveholdning, komposition, skitsering m.v.</p>	<p>Værkerne skal udstilles, og eleverne skal give hinanden feedback.</p> <p>Eleverne skal skrive om deres proces og lægge billeder op i deres portefølje på OneNote.</p>

Uge 41: Performanceuge

Uge 42: Efterårsferie



<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 45-50	<p style="text-align: center;"><i>Mellem verdner</i></p> <p>Billedfremstilling</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Udtryksformer</li> <li>- Materialer</li> <li>- Skitser</li> <li>- Eksperimenter</li> </ul> <p>Billedanalyse</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Billedgenre</li> <li>- Billedkomposition</li> <li>- Billedfunktion</li> </ul> <p>Billedkommunikation</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Visuel kommunikation</li> <li>- Præsentation</li> </ul>	<p>I dette forløb skal eleverne lave skulpturer inspireret af Klara Liljas univers.</p> <p>Eleverne skal arbejde i selvhærdende ler eller pulp.</p> <p>Eleverne skal undersøge Klara Liljas verden og skabe deres egen rumlige verden i det valgte medie.</p>	<p>Værkerne skal udstilles, og eleverne skal give hinanden feedback.</p> <p>Eleverne skal skrive om deres proces og lægge billeder op i deres portefølje på OneNote.</p>

Uge 51: Juleklip

Uge 50-1: Juleferie

Uge 2: Projekt

Uge 3: Store læsedag/vinterlejerskole

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluering</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 4-11	<p style="text-align: center;"><i>Gentagelser</i></p> Billedfremstilling <ul style="list-style-type: none"> <li>- Udtryksformer</li> <li>- Materialer</li> <li>- Skitser</li> <li>- Eksperimenter</li> </ul> Billedanalyse <ul style="list-style-type: none"> <li>- Billedgenre</li> <li>- Billedkomposition</li> <li>- Billedfunktion</li> </ul> Billedkommunikation <ul style="list-style-type: none"> <li>- Visuel kommunikation</li> <li>- Præsentation</li> </ul>	<p>I dette forløb skal eleverne præsenteres for tre kunstnere, som alle arbejder med gentagelser i deres værker. Yayoi Kusama, Ragnar Kjertanson og Jeppe Hein</p> <p>Eleverne skal undersøge forskellige måder at arbejde med gentagelser i kompositioner.</p> <p>I forløbet skal de arbejde med maleri, collage og happening/performance.</p>	<p>Værkerne skal udstilles, og eleverne skal give hinanden feedback.</p> <p>Eleverne skal skrive om deres proces og lægge billeder op i deres portefølje på OneNote.</p>

Uge 6: Minisamfund  
Uge 8: Vinterferie  
Uge 12: Historieuge  
Uge 13-14: Påskeferie

<b>Hvornår?</b> Tidspunkt	<b>Hvad?</b> Kompetenceområde  Færdigheds- og vidensområde(r)	<b>Hvordan og hvorfor?</b> Undervisningsaktiviteter-, -organisering og materialer	<b>Evaluerings</b> - hvordan undersøges det, om eleverne har lært det, de skal
Uge 15-23	Billedfremstilling <ul style="list-style-type: none"> <li>- Udtryksformer</li> <li>- Materialer</li> <li>- Skitser</li> <li>- Eksperimenter</li> </ul> Billedanalyse <ul style="list-style-type: none"> <li>- Billedgenre</li> <li>- Billedkomposition</li> <li>- Billedfunktion</li> </ul> Billedkommunikation <ul style="list-style-type: none"> <li>- Visuel kommunikation</li> <li>- Præsentation</li> </ul>	<p>I den sidste del af skoleåret arbejder vi med prøven. 8. klasse skal til prøve, 7. klasse følger 8. klassernes prøve, som en form for øveprøve.</p> <p>I prøveforløbet bliver eleverne præsenteret for prøvens form, krav og indhold. Eleverne skal lave deres billedprojekt, og opsætte deres årsudstilling.</p> <p>Alt efter hvornår prøven kommer til at ligge, er der mulighed for et kort forløb sidst på året. I det tilfælde vil vi arbejde med akvarel eller et andet materiale.</p>	